

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2556

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2556

จุฑามาส โกมลมรรค. (2556). การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ ดร.จากรุวรรณ พลอยดวงรัตน์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาของครูผู้สอน กิจกรรมที่รับผิดชอบ ของครูผู้สอน และประสบการณ์ในการฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน t- test และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One- Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ตามความคิดเห็น ของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ คือ การประเมินและรายงาน การนิเทศ และติดตาม การส่งเสริมและสนับสนุน การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อระดับการปฏิบัติการบริหารกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง พบว่าครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการปฏิบัติการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง โดยรวม และ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน แตกต่างกัน โดยครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็น ต่อการปฏิบัติของผู้บริหารสูงกว่าครูที่มีวุฒิระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามครูผู้สอนที่มีกิจกรรมที่รับผิดชอบและประสบการณ์ในการฝึกอบรม ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

MANAGEMENT OF STUDENT DEVELOPMENT ACTIVITIES
IN MUANG ANG THONG MUNICIPAL SCHOOLS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2013

Juthamas Komolmak. (2013). *Management of Student Development Activities in Muang Ang Thong Municipal Schools*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Dr. Jaruwan Ployduangrat.

This research aimed to study and compare the management of student development activities in Muang Ang Thong Municipal schools. The comparisons were conducted by teachers' education degrees, teaching activity responsibilities, and training experiences. The samples used in the study were 127 teachers of the Muang Ang Thong Municipal schools. The instrument used in this research was a five-level scale questionnaire with an alpha reliability of .95. The statistics used in data analyses were percentage, mean, standard deviation, t-test and One-Way ANOVA.

The research findings were as follows.

1. The management of student development activities in Muang Ang Thong schools in the teachers' opinions, in overall and individual aspects, were at the high level. When arranged the individual aspects in descending order of means: Assessment and Reporting, Supervision and Monitoring, Promotion and Support and Identifications of Policy and Practice Guidelines respectively.

2. The comparisons of the management of student development activities in Muang Ang Thong Municipal schools revealed that the teachers with different education degrees had different opinions towards the management of the student development activities, in overall and the Promotion and Support aspect. The teachers with higher than bachelor degrees had higher opinions towards the management of the student development activities at .05 level than the teachers with bachelor degrees or lower. When compared by the teachers' teaching activity responsibilities and training experiences no differences were found in overall and individual aspects.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง
ของ จุฑามาส โกมลมรรค ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

คณะกรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(รองศาสตราจารย์ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูง เกิดจากความเมตตาและกรุณาอย่างดียิ่ง จากอาจารย์ ดร.จากรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้สละเวลาในการให้คำปรึกษา พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และเปิดโอกาสในการเรียนรู้การจัดทำสารนิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ เป็นอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ และ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ กรรมการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์ อาจารย์ ดร.รณิดา เซยชุ่ม อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และพระอาจารย์ พระมหา ดร.ปัญญา แล่นปิว อาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดเทพศิลา กรุงเทพมหานคร ที่ได้กรุณาตรวจสอบให้คำแนะนำในการจัดทำเครื่องมือในการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ขอกราบขอบคุณผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ทั้ง 3 โรงเรียน ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยอย่างดียิ่ง

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณอาจารย์ เพื่อนครู ที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตร การบริหารการศึกษา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้ว่าการศึกษาระดับมหาบัณฑิตของผู้วิจัยมิได้สิ้นสุดลงเพียงการทำ สารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จเท่านั้น หากแต่ผู้วิจัยได้ซึมซับกระบวนการวิจัยที่เรียนรู้ให้เป็นการเรียนรู้ สืบเนื่องต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด และนำความรู้ไปยังประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคมต่อไป

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่เคยประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ที่เป็นผู้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยรวมทั้งเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุน การศึกษาในระดับปริญญาโท ทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพแห่งนี้ จนสำเร็จ และขอขอบคุณ คุณชื่นชม และครอบครัว พี่ๆ น้องๆ เพื่อนๆ ทุกคนที่ได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ และที่ลืมเสียมิได้ คือ ขอขอบคุณเพื่อนๆ ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษารุ่นที่ 20 ทุกคน

จุฑามาส โกมลมรรค

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ขอบเขตของเนื้อหา	6
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	6
ตัวแปรที่ศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมติฐานในการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง	11
นโยบายด้านการศึกษา	12
สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง	13
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง	15
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	16
วิสัยทัศน์	16
หลักการ	16
จุดหมาย	16
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	17
มาตรฐานการเรียนรู้	17
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	18
ระดับการศึกษา	18
โครงสร้างเวลาเรียน	19
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	19
ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	20
ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	21
โครงสร้างเวลาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	27
ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	29
ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	30
จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	32
ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	33
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	34
การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	46
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	46
บทบาทของครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม	48
บทบาทของผู้เรียน	49
การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ	52
การนิเทศและติดตาม	55
การส่งเสริมและสนับสนุน	56
การประเมินและรายงาน	58
วรรณกรรมตัวแปรอิสระ	60
วุฒิการศึกษา	60
กิจกรรมที่รับผิดชอบ	60
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
งานวิจัยในประเทศ	62
งานวิจัยต่างประเทศ	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	68
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	70
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
ความมุ่งหมายของการวิจัย	80
ความสำคัญของการวิจัย	80
วิธีการดำเนินการวิจัย	81
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
อภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก	98
ภาคผนวก ข	100
ภาคผนวก ค	106
ประวัติย่อผู้วิจัย	111

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างเวลาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร	22
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา	71
4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง โดยรวมและรายด้าน	72
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อ	73
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง การนิเทศและติดตาม โดยรวมและรายข้อ	74
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง การส่งเสริมและสนับสนุน โดยรวมและ รายข้อ	75
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง การประเมินและรายงาน โดยรวมและ รายข้อ	76
9 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัด เทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตามกิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอนโดยรวมและ รายด้าน	77
10 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัด เทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาของครูผู้สอน โดยรวมและ รายด้าน	78
11 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัด เทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตามประสบการณ์ในการฝึกอบรม โดยรวมและ รายด้าน	79

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
2 ความสัมพันธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	21
3 แนวทางการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	23
4 องค์ประกอบการสอนของ อาจารย์ ใจเที่ยง	28

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ได้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมีคุณภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (2552: 39 – 51) นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 37) พร้อมทั้งได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางที่ใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเองเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย และมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงาม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553: 2) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนเช่นเดียวกับการเรียน สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และเป็นเกณฑ์สำคัญในการผ่านระดับชั้นและจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาทุกระดับชั้น และให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง มุ่งพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการและได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นอย่างเต็มที่เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม และจัดกิจกรรมประเภท

บริการด้านต่าง ๆ ผูกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 7) ทั้งนี้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน ซึ่งได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร และกิจกรรมชุมนุม ชมรม และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (กองการศึกษา สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างทอง. 2552: 15) ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลักสูตรใหม่นี้ได้คาดหวังให้สถานศึกษานำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเข้ามาดำเนินการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร

สถานศึกษาเป็นองค์การหนึ่งที่สำคัญในสังคมมีภารกิจถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน (ชินภัทร ภูมิรัตน์. 2553: ออนไลน์) การพัฒนาการศึกษาของชาติ จึงมุ่งให้สถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการทางการศึกษาที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด และเป็นหน่วยที่ให้บริการการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน แต่ประเด็นด้านคุณภาพการศึกษายังได้รับการวิจารณ์อย่างต่อเนื่องทุกระดับ ซึ่งความอ่อนแอทางการศึกษาได้รับการตำหนิจากสังคมว่าเกิดจากการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึงระดับอุดมศึกษา (ปรีชา อุกกุล; และคณะ. 2551: 1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ยังมีปัญหาทั้งในด้านการจัดกิจกรรมและคุณภาพ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาหลายแห่งขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยละเอียดไม่มีการจัดเวลาสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครบถ้วนดังที่หลักสูตรให้แนวทางไว้ ทั้งใน ส่วนของกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งสอดคล้อง กับ ญัตติฯ ฐานีสร และคณะ (2551: 12) พบว่า การจัดกิจกรรมยังไม่หลากหลาย ผู้เรียนไม่ได้เลือก ตามความสนใจ ครูยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ไม่ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผู้เรียน ขาดระเบียบวินัย ไม่กระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบ ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติ และการประเมินผล กิจกรรมไม่ชัดเจน และการศึกษาสภาพการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเครือข่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ยังไม่สามารถจัดได้หลากหลาย และไม่เปิดให้ออกาสนักเรียนได้ เลือกตามความสนใจ เนื่องจากข้อจำกัดของความรู้ ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา และการขาด องค์ความรู้ การจัดทำแผนบูรณาการ สอดคล้องกับ การศึกษาปัญหากิจกรรมผู้เรียนในโรงเรียนมัธยม ของรัฐในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัญหาสูงสุดในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน คือ ขาดการประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและขาดการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนากิจกรรม (สุพิชญ์ ประจัญยุท. 2552: 66; อ้างอิงจาก อรุณี อินทรปัญญา. 2548: ง)

จากรายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2551/2552 พบว่า การจัดการศึกษาของไทยเท่าที่ผ่านมา ยังไม่มีคุณภาพประสิทธิภาพมากพอ นักเรียนยังไม่ค่อยเก่งและเป็นคนดีมีวินัย มีความรับผิดชอบเท่าที่ควร การจัดการศึกษามีลักษณะตัดขาดจากชีวิตจริงและชุมชน ไม่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศได้ มากพอ และยังมีปัญหาทางด้านคุณภาพการศึกษาที่ยังต้องการการปรับปรุงแก้ไขอีกมาก โดยเฉพาะ ในด้านการปฏิรูปเพื่อเพิ่มคุณภาพประสิทธิภาพผู้บริหารการศึกษาและครู อาจารย์ หลักสูตรและกระบวนการ เรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีรายงานติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้สรุปว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

ผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่พบว่า เหมือนกันในทุกระดับชั้น คือ ตัวแปร “คุณลักษณะของครู” แสดงให้เห็นว่า การที่ครูมีลักษณะที่ดีย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทางที่ดีด้วย ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยคือความสามารถในการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา (วิทยากร เชียงกูล. 2553: 4 – 5) โดยเฉพาะปัญหาด้านผู้นำในการบริหารจัดการของสถานศึกษา (Greenberg; & Baron. 2002) ผู้นำในด้านการศึกษาคควรจะมีให้ลึกซึ้งและกว้างขึ้น ผู้นำต้องมีความคิดวิเคราะห์ที่รอบคอบ เมื่อวิเคราะห์แล้ว จะต้องคิดสิ่งใหม่ๆ ในที่สุดก็จะนำไปสู่ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ (Creative & Product Leadership) หมายความว่า ผู้นำรุ่นใหม่ต้อง คิดใหม่และต้องมีผลงานจากการคิด คือ จะต้องมีความสามารถในการมองในเชิงของ Critical mind, Transformation and Imaginary ไปพร้อมกัน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จึงควรเป็นโมเดลของการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาด้านภาวะผู้นำต่อไปด้วยวิธีการวิจัย ทั้งในเชิงแนวคิด รูปแบบและกระบวนการ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2553) โดยได้สอดคล้องแนวคิดด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ สโตลล์ และ เทมเพอร์เลย์ (Stoll; & Temperley. 2009) ที่กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นพฤติกรรมที่ตอบสนองเชิงจินตนาการ โดยการคิดไตร่ตรองอย่างละเอียดถี่ถ้วน ในสถานการณ์ต่างๆ และประเด็นต่างๆ ที่ท้าทาย (Challenge) กับ วิโรจน์ สารรัตนะ (2553: ข) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาผู้นำในอนาคตจะต้องให้มีความริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) จะเน้นในด้านการเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ส่งเสริมความคิดนอกกรอบ (Think out of the Box) อย่างสร้างสรรค์ ในวัฒนธรรมองค์กรแบบเปิด ขณะที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550: 23 – 24) ได้กล่าวไว้ว่า กุญแจแห่งความสำเร็จประการหนึ่งของภาวะผู้นำคือ ความสามารถในการกล้านำความเปลี่ยนแปลงและความสามารถในการกล้าเผชิญกับความท้าทายด้วยวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้เป้าหมายที่วางไว้บรรลุผลสำเร็จ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 34) ได้กำหนดสมรรถนะด้านความเป็นผู้นำ (Leadership Competencies) ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญเฉพาะที่ช่วยให้บุคคลนำผู้อื่นไปในทิศทางเดียวกับวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์และภารกิจหลักนั้น และได้อธิบายความหมายภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการสร้างและสื่อสารภารกิจหลักขององค์กรที่มาจากแรงบันดาลใจ วิสัยทัศน์ ระบบค่านิยมได้

ดังนั้น พฤติกรรมที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะแสดงพฤติกรรมคือ สามารถอธิบายวิสัยทัศน์และภารกิจหลักขององค์กรต่อคนอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้ทำให้แน่ใจว่าแผนกลยุทธ์ขององค์กรและการปฏิบัติงานสอดคล้องกันกับวิสัยทัศน์และภารกิจหลัก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2553: 11) ได้อธิบายว่า เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนและมีการสื่อสารทิศทาง วิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจกระตุ้นบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ส่วน เนตรวิมล ญาวิราช (2550: 45) ระบุว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) มีสำนึกของความเร่งด่วนในการเปลี่ยนแปลงให้ความสอดคล้องกับทุกคนในองค์กร มีการนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสมดุลงและมีความคิดก้าวไกลไปข้างหน้าอยู่เสมอ ดังนั้น การเป็นผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารทางวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารทางวิชาการ จึงหมายถึง การปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการกระทำอย่างตั้งใจที่จะนำเอาความรู้ความสามารถ แนวคิด เทคนิค วิธีการที่มีประสิทธิภาพต่อการศึกษา มาบูรณาการประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเปลี่ยนแปลงพัฒนางานด้านวิชาการ การเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพ โดยการส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาผู้เรียนจะประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ ต้องมีกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ผู้บริหารและผู้สอนควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ และการบริหารอย่างมีส่วนร่วม ทำการศึกษาองค์ประกอบในรายละเอียดของการสอน ประกอบด้วย การวางแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2553: 6) ซึ่งสอดคล้องกับ นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2551: 2) พบว่า วิธีการที่จะช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ได้รับการพัฒนาแสดงบทบาทหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยการแนะแนวเข้ามาช่วยในการดำเนินการ และกิจกรรมฝึกลูกเสือ ที่มุ่งเน้นให้เยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจและสังคมได้อย่างสมบูรณ์เต็มที่ ทำให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม (มนต์ชัย มั่นวสิน. 2552: 79) การที่สถานศึกษาจะจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ใดๆ ขึ้นในสถานศึกษานั้น จะต้องยึดความถนัดความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอขอจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้เอง (สมทรง ลิมาลัย. 2550: 55) โดยผู้เรียนจะพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด (วันเพ็ญ ศรีลากุล. 2552: 105 – 106) เช่น ยอมรับความจริง คิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ด้วยตนเอง เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เสมอ และการพัฒนาอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ดี มีการชื่นชมยินดีเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ได้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งอ้างอิงจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 โดยรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา (โรงเรียนขยายโอกาส) เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ขาดแคลนโอกาสให้ได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น และเป็นเยาวชนที่ดี มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง เป็นนักกีฬา มีจิตใจที่เสียสละ จิตอาสาเพื่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่น ตามนโยบายของรัฐ ซึ่งในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่วนใหญ่ดำเนินการตามที่สถานศึกษากำหนด หลายแห่งอาจขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยละเอียดไม่มีการจัดเวลาสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครบถ้วนดังที่หลักสูตรให้แนวทางไว้ หรือแม้ผู้เรียนบางคนจะมีทักษะ ความสามารถ แต่ไม่ได้ทำกิจกรรมตามที่ตนเองถนัดก็มี ทำให้ขาดความใส่ใจ สนใจในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และจะนำวิตก ถ้ามีผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในเชิงบวกน้อยหรือไม่มีหรือไม่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูผู้สอนแล้วการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งละเลยการเน้นในเรื่องความสำคัญ ของบทบาทกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร หรือจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในสภาพ

ที่แยกส่วนกับสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มแล้ว เจตนารมณ์ที่กำหนดให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นความลงตัวของหลักสูตรนั้น อาจคลาดเคลื่อนและไม่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการทำงานของบุคลากรในการพัฒนาเยาวชนและส่งผลถึงการศึกษาของชาติ

จากสภาพดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูโรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยมงคล เป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองมีความสนใจศึกษาการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ทำให้ทราบถึงระดับการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้สอนในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองให้ได้มาตรฐาน หากสถานศึกษายังละเลย มองข้าม 4 ด้านคือ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน หากสถานศึกษาดำเนินการตามแนวทางกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนด โดยมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และการบริหารอย่างมีส่วนร่วมแล้ว ก็จะสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่กำหนด ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และอย่างแท้จริง และนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ตามแนวทางของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ในยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน เพื่อเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็งอย่างแท้จริง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปฏิบัติการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ใน 4 ด้านคือ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปฏิบัติการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตาม วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน และประสบการณ์ในการฝึกอบรม

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ผู้บริหารทราบถึงระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการปฏิบัติการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองของผู้บริหาร ใน 4 ด้าน คือ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน ซึ่งผู้บริหารสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาประเมินตนเองได้ว่าได้ปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ภายในโรงเรียนมากน้อยเพียงไรตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ได้ปฏิบัติการสอนหรือไม่
2. ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติการบริหารการจัด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาของครูผู้สอน กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน ประสบการณ์ในการฝึกอบรม มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ภายในโรงเรียนของตนเองให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมที่มีความแตกต่างกัน ในด้านวุฒิการศึกษาของครูผู้สอน กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน ประสบการณ์ในการฝึกอบรม มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 193 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 2 โดยการกำหนดตามตาราง เคอร์ชี; และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน

3.1.1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี

3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน

3.1.2.1 ครูผู้สอนกิจกรรมด้านแนะแนว

3.1.2.2 ครูผู้สอนกิจกรรมด้านกิจการนักเรียน

3.1.2.3 ครูผู้สอนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3.1.3 ประสบการณ์ในการฝึกอบรม

3.1.3.1 เคยได้รับการฝึกอบรม

3.1.3.2 ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

3.2.1 การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ

3.2.2 การนิเทศและติดตาม

3.2.3 การส่งเสริมและสนับสนุน

3.2.4 การประเมินและรายงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน** หมายถึง กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน (ลูกเสือ ยุวกาชาด และชุมนุม) และ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

1.1 **กิจกรรมแนะแนว** หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

1.2 **กิจกรรมนักเรียน** หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด ชุมนุม

1.3 **กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์** หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

2. **การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน** หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไป ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 แบ่งออกเป็น 4 บทบาท คือ

2.1 **การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ** หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดนโยบาย แนวทางการปฏิบัติ จัดให้มีการประชุมชี้แจงนโยบาย สสำรวจความสนใจและความถนัดของผู้เรียน แต่งตั้งบุคลากร ดำเนินการจัดทำเอกสารและคู่มือ กำหนดกฎเกณฑ์ รูปแบบในการปฏิบัติ และจัดให้มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการครบ 8 กลุ่มสาระ

2.2 **การนิเทศและติดตาม** หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ให้คำปรึกษา การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้คำแนะนำทักษะความรู้แก่ผู้สอน และสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ตลอดจนการนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน การปฏิบัติกิจกรรม สรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3 **การส่งเสริมและสนับสนุน** หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เข้าร่วมกิจกรรมระดับชาติ ให้ครูได้เข้ารับการฝึกอบรม

จัดให้มีการทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งงบประมาณและสื่อต่าง ๆ

2.4 การประเมินและรายงาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา จัดให้มีการกำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล โดยให้คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ติดตามผล ประเมินบุคลากร จัดทำรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา

3. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของครูผู้สอน ที่สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนศึกษาสำเร็จขั้นสูงสุด จำแนกเป็น

3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี หมายถึง สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่า

3.2 สูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

4. ประสบการณ์ในการฝึกอบรม หมายถึง ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเคยได้รับการฝึกอบรมและไม่เคยได้รับการฝึกอบรม

5. โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ประกอบด้วยโรงเรียนเทศบาล 1 วัดต้นสน โรงเรียนเทศบาล 2 วัดโล่ห์สุทราวาส โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยมงคล

6. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาบริบท แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัย ได้บูรณาการและสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ผู้วิจัยได้อาศัยบทบาทการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 14 – 16) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องร่วมกับคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดทำระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของแต่ละสถานศึกษา โดยแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบและให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวกในด้านการจัดสรรงบประมาณ การอนุมัติ แผนดำเนินการ การใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และการติดต่อประสานงานกับแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งการให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมในภาพรวมของสถานศึกษา ตลอดจนการจัดโอกาส เวทีให้มีการแสดงผลงานของกิจกรรมและชื่นชมผลงานให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติกิจกรรม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 7 – 8) ใน 4 ด้าน คือ

1. การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ นโยบายที่ดีเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้การกำกับดูแลการบริหารงานเกิดประสิทธิภาพ (นโยบายการกำกับดูแลที่ดี. 2556: ออนไลน์) หน้าที่ของผู้บริหารทุกระดับที่ต้องวางแผนเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการ ปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต สอดคล้องกับที่ วิโรจน์ สารรัตนะ; และ ประยุทธ์ ชูสอน (2548: 12 – 13) ว่า นโยบาย

บอกให้ทราบถึงทิศทางของขององค์กรหรือของสังคม และตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดทำนโยบาย อันจะนำไปสู่ความน่าเชื่อถือของสถานศึกษา

2. การนิเทศและติดตาม เป็นสิ่งจำเป็นต่อการบริหาร ที่ผู้บริหารมีอาจจะเลยได้เพราะเป็นหน้าที่โดยตรง เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในการพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2543: 176) สอดคล้องกับ กู๊ด (Good. 1973: 575) ช่วยในการพัฒนาครูและนักเรียน

3. การส่งเสริมและสนับสนุน เป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาคือ การให้ความสำคัญ และการขยายขอบเขตในโครงการ หรือกิจกรรมให้ตีมีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ขึ้นด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น งบประมาณ โอกาสและกำลังใจ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มี ความเป็นไปได้ อย่าง เป็นรูปธรรม (กรมวิชาการ. 2543: 72)

4. การประเมินและรายงาน เป็นเครื่องมือหรือองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการบริหารทรัพยากร มนุษย์ ซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้นมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ (ศิริพร เพ็ชรมณี. 2555: 1)

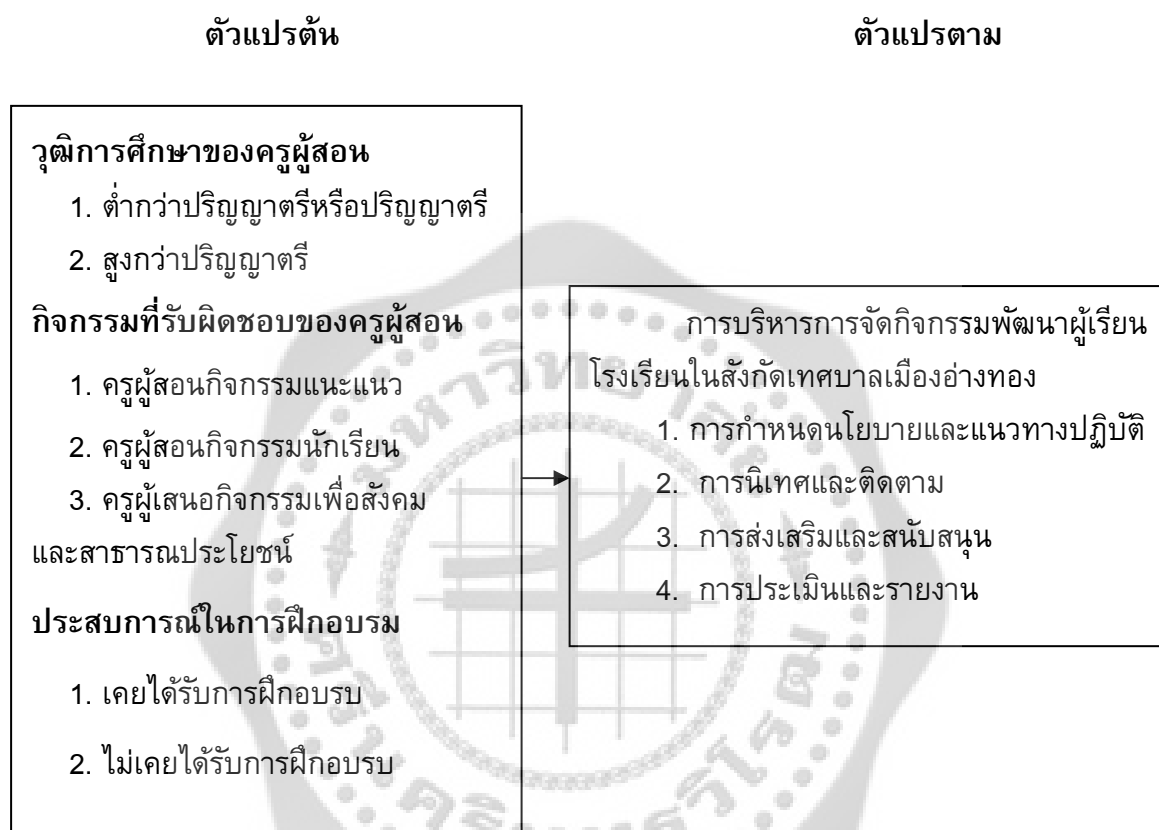
ตัวแปรด้านวุฒิการศึกษาของครูผู้สอน ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยของ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2539: 5) ผู้ที่มีความคิด มีปัญญา และมีวิสัยทัศน์ จะสามารถสร้างประสิทธิผลให้เกิดกับ องค์กร เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วารุณี อัสวโกทิน (2531: บทคัดย่อ) ศุภร วัฒนพฤกษา (2538: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนแตกต่างกัน มิได้มีความคิดเห็นเหมือนกันหมดทุกคน แต่ไม่อาจยืนยันได้เสมอไปว่าผู้ที่ได้รับ การศึกษาสูงจะมีความคิดที่ดีกว่ากันได้

ตัวแปรด้านกิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยของ นิภาพรรณ สุวรรณนาค (2541: 163 – 164) หน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นการจะปฏิบัติหน้าที่การงาน ของผู้ร่วมงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร คนที่มีความรับผิดชอบ จะทำให้การปฏิบัติงานไปสู่ เป้าหมายที่วางไว้ และช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยความราบรื่น ความรับผิดชอบจึงเป็นภาระ ผูกพันที่ผู้นำต้องสร้างขึ้นเพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างดี

ตัวแปรด้านประสบการณ์ในการฝึกอบรม ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิด เอกสารและงานวิจัย ดั้งนี้ ประสบการณ์ เป็นความรู้ที่เกิดจากการที่กระทำหรือได้พบเห็นบางสิ่งบางอย่างมาในชีวิต (สำนัก บริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน. 2556: ออนไลน์) โดยประสบการณ์การทำงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ ทำให้การบริหารประสบความสำเร็จหรือบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีประสบการณ์ ในการทำงานสูงย่อมมีความสามารถในการทำงานมากกว่า (เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2547: 173 – 174) เช่นเดียวกับ ธงชัย สันติวงษ์ และ ชัยยศ สันติวงษ์ (2533: 54) กล่าวว่า ประสบการณ์การทำงานเป็นตัวแปรสำคัญ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน เพราะเป็นปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน นอกจากนี้ กัญญา สุวรรณแสง (2536: 81 – 82) สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนทร วิไลลักษณ์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของ

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของครู พบว่า ประสพการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการต่างกัน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของผู้บริหาร ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้วิจัยได้นำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนต่างกัน ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการบริหารของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แตกต่างกัน
2. กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอนต่างกัน ความคิดเห็นต่อการบริหารของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แตกต่างกัน
3. ประสพการณ์ในการฝึกอบรมต่างกัน ความคิดเห็นต่อการบริหารของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อตามลำดับ ต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
4. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.1 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.2 ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.4 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 4.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 5.1 การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ
  - 5.2 การนิเทศและติดตาม
  - 5.3 การส่งเสริมและสนับสนุน
  - 5.4 การประเมินและรายงาน
6. วรรณกรรมตัวแปรอิสระ
  - 6.1 วุฒิการศึกษา
  - 6.2 กิจกรรมที่รับผิดชอบ
  - 6.3 ประสบการณ์ในการฝึกอบรม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยภายในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

เทศบาลเมืองอ่างทอง มีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 18 ถนนเทศบาล 8 ตำบลตลาดหลวง อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง เป็นเทศบาลเมืองขนาดกลาง จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาให้ไว้ วันที่ 28 พฤศจิกายน 2479 เดิมมีพื้นที่รับผิดชอบ 3.73 ตารางกิโลเมตร โดยได้ก่อตั้งมาแล้วเป็นเวลา 73 ปี ต่อมาได้ขยายเขตเทศบาลมีพื้นที่เพิ่มขึ้นเป็น 6.193 ตารางกิโลเมตร ตามพระราชกฤษฎีกาให้

ไว้ ณ วันที่ 6 กันยายน 2537 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอนที่ 41 ก หน้า 12, 13 และ 14 ลงวันที่ 20 กันยายน 2537 (สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างทอง. 2554: 3)

การบริหารภายในเทศบาล มีนายชัย สุวพันธุ์ นายกเทศมนตรีเมืองอ่างทอง เป็นผู้บริหารสูงสุด และมีปลัดเทศบาลเป็นข้าราชการประจำสูงสุด ทำหน้าที่บังคับบัญชารับผิดชอบงานประจำของเทศบาล แบ่งส่วนการบริหารงานราชการภายใน เป็นหน่วยงานต่างๆ ดังนี้ 1) สำนักปลัดเทศบาล 2) กองคลัง 3) กองช่าง 4) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม 5) กองการศึกษา 6) กองสวัสดิการสังคม และ 7) หน่วยงานตรวจสอบภายใน

นโยบายด้านการศึกษา

นายชัย สุวพันธุ์ นายกเทศมนตรีเมืองอ่างทอง (สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างทอง. 2554: 53 – 54) ได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษา โดยยึดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นกรอบในการจัดการศึกษา มุ่งเน้น “สอนสองภาษา พัฒนาไอที เรียนหกปีห้าปี เน้นความรู้ คู่ความดี”

1. ให้เด็กวัยเรียนทุกคนมีโอกาส ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ได้ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

2. พัฒนาระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น เป็นระบบที่ทันสมัย ปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียนรู้ด้วยตนเอง และหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีพลังความคิด สร้างสรรค์ สร้างนิสัยรักการอ่าน โดยจัดให้มีห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้ที่ทันสมัย มีสื่อการเรียนรู้ประเภทต่างๆ อย่างทั่วถึงและเพียงพอ

3. มีอุทยานการเรียนรู้ (AnThong Knowledge Park) ประกอบด้วย ห้องสมุดมีชีวิต ศูนย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนที่เน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นฐาน เพื่อเพิ่มและขยายขีดความสามารถของนักเรียน ชุมชน ทั้งเพื่อการเรียนรู้ การใช้งาน การสร้างงาน สร้างรายได้ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ สู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในที่สุด

4. มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางภาษา และเทคโนโลยี โดยจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ภาษาจีนกลาง และคอมพิวเตอร์ และนาระบบสารสนเทศไอซีทีที่มีมาตรฐาน มาเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการศึกษา

5. สร้างอาคาร ปรับปรุงอาคาร และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมสนับสนุนให้มีอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย

6. นักเรียนทุกคน ต้องได้รับการดูแลให้มีครบสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญาเป็นคนเก่ง คนดี และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

7. พัฒนาครู ให้มีคุณภาพ มีศักดิ์ศรี มีความก้าวหน้า โดยถึงพร้อมทั้งคุณภาพและคุณธรรม มีศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับ และไว้วางใจจากสาธารณชนอย่างแท้จริง

สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

เทศบาลเมืองอ่างทองมีสถานศึกษาในสังกัด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง ระดับอนุบาล 1 – 3 จำนวน 3 แห่ง ระดับประถมศึกษา จำนวน 3 แห่ง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 แห่ง และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนนักเรียนประมาณ 2847 คน จำนวนบุคลากร 284 คน ดังมีข้อมูลต่อไปนี้

โรงเรียนเทศบาล 1 วัดต้นสน เป็นโรงเรียนขนาดกลางในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีอาคารเรียน จำนวน 3 หลัง จัดเป็นห้องเรียน จำนวน 24 ห้องเรียน ห้องสนับสนุนการเรียน จำนวน 4 ห้องเรียน ระดับที่เปิดทำการสอน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับอนุบาล 1 – 3 จำนวน 6 ห้องเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 12 ห้องเรียน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 6 ห้องเรียน ผู้บริหารคนปัจจุบัน คือ นายสมาน วิหกรัตน์ (ผู้อำนวยการสถานศึกษา ค.ศ. 4) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 40 คน นักการภารโรง จำนวน 4 คน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 12 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 605 คน (โรงเรียนเทศบาล 1 วัดต้นสน. 2553)

โรงเรียนเทศบาล 2 วัดโล่ห์สุทธาวาส เป็นโรงเรียนขนาดกลางในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีอาคารเรียน จำนวน 2 หลัง จัดเป็นห้องเรียน จำนวน 21 ห้องเรียน ห้องสนับสนุนการเรียน จำนวน 4 ห้องเรียน ระดับที่เปิดทำการสอน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับอนุบาล 1 – 3 จำนวน 6 ห้องเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 12 ห้องเรียน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ผู้บริหารคนปัจจุบัน คือ นางบัวหลวง พุกเพชร (ผู้อำนวยการสถานศึกษา ค.ศ. 4) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 36 คน นักการภารโรง จำนวน 2 คน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 12 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 506 คน (โรงเรียนเทศบาล 2 วัดโล่ห์สุทธาวาส. 2553)

โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยมงคล เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีอาคารเรียน จำนวน 9 หลัง จัดเป็นห้องเรียน จำนวน 56 ห้องเรียน ห้องสนับสนุนการเรียน จำนวน 16 ห้องเรียน ระดับที่เปิดทำการสอน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับอนุบาล 1 – 3 จำนวน 11 ห้องเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 30 ห้องเรียน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 15 ห้องเรียน ผู้บริหารคนปัจจุบัน คือ นายมนัส ครองญาติ (ผู้อำนวยการสถานศึกษา ค.ศ. 4) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครู จำนวน 108 คน นักการภารโรง จำนวน 11 คน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 15 คน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,736 คน (โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยมงคล. 2553)

วิสัยทัศน์

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ระดับประถมศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม

มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หลักการ

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ระดับประถมศึกษา มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2552 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ระดับประถมศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกายมีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองระดับประถมศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน					
	ระดับประถมศึกษา					
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
รายวิชาพื้นฐาน	840	840	840	840	840	840
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120
☐ กิจกรรมแนะแนว	40	40	40	40	40	40
☐ กิจกรรมนักเรียน ลูกเสือ / เนตรนารี / ยุวกาชาด	40	40	40	40	40	40
ชมรม / ชุมนุม	40	40	40	40	40	40
☐ *กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์						

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

การจัดทำหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนยึดหลักการจัดทำตามแนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสรุปเป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ดังนี้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว
2. กิจกรรมนักเรียน
  - 2.1 กิจกรรมลูกเสือยุวกาชาด
  - 2.2 กิจกรรมชมรม ชมรม
3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

กิจกรรม (Description)

กิจกรรมแนะแนว เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียน การให้คำปรึกษาผู้ปกครอง และนักเรียน เป็นต้นกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด กิจกรรมชมรม ชมรม เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยความสมัครใจ กิจกรรมศิลปะ ดนตรี และกีฬา เป็นต้น

โครงสร้างกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6

รายวิชาแนะแนว	1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค
รายวิชาลูกเสือ / ยุวกาชาดฯ	1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค
รายวิชาชมรม / ชุมนวม	1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค

2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและ เป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตาม ศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมาย และมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่าง เสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัด การเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุม ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ

คือ

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก คือ

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย

2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเอง ได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว
2. กิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหารและกิจกรรมชุมนุม ชมรม
3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดวิจารณ์ วิจารณ์ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) การศึกษาระดับนี้ เน้นการเพิ่มพูนความรู้ และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ

อันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 2 – 3)

ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 8)

สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบ และวิธีการ โดยมีขอบข่าย ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสามารถบูรณาการระหว่างกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

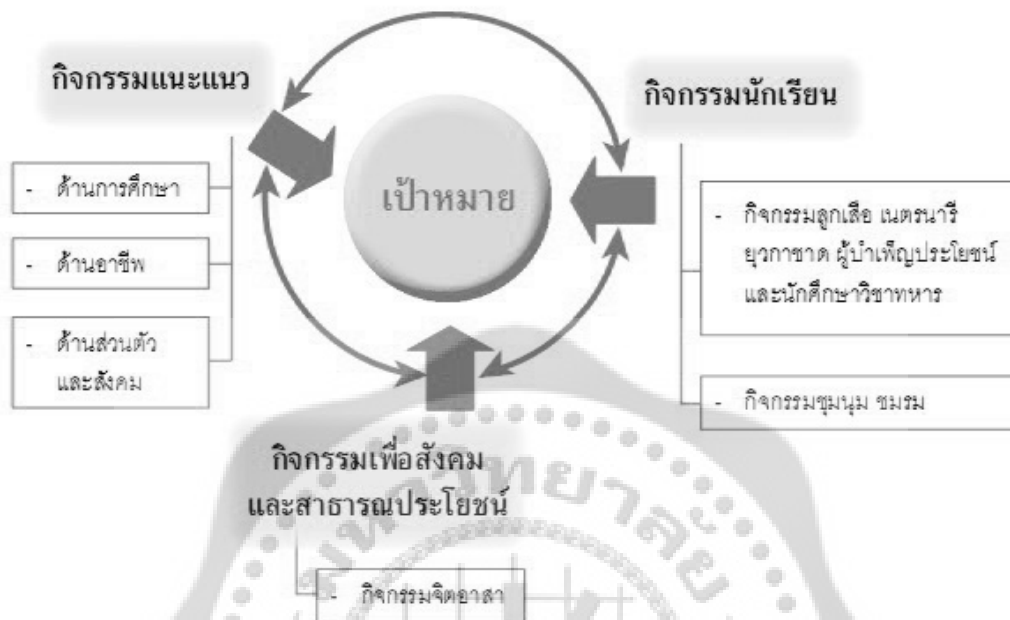
2. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิต ที่ดีงามตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆ สนับสนุนค่านิยมที่ดีงาม และเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่างๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุม 3 ลักษณะคือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยเสนอไว้เป็นระบบเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นภาพกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม

ขอบข่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*.

หน้า 19.

ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 3)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือ แบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกชั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน

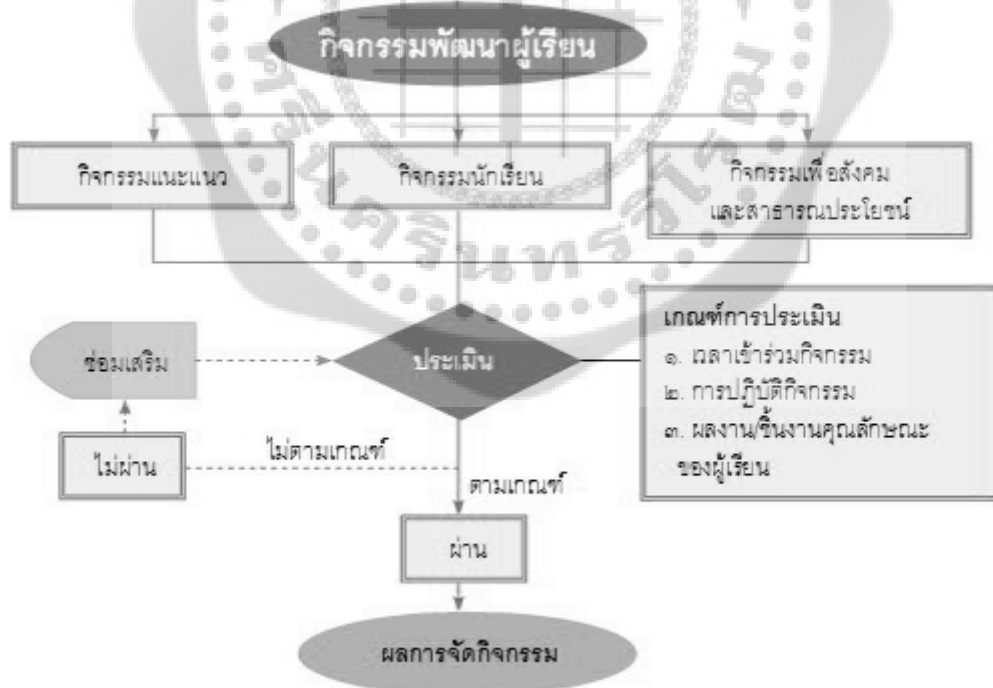
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – 6) รวม 3 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

การจัดสรรเวลาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ขึ้นกับการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้ เป็นไปตามโครงสร้างเวลาของหลักสูตร และผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและฝึกปฏิบัติกิจกรรม ทั้ง 3 ลักษณะ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทุกปีจนจบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 10 – 13) เป็นการประเมินโดยผู้เรียน ต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะผ่านการประเมินตามเกณฑ์ ที่สถานศึกษากำหนด

หลักการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมหรือผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะของผู้เรียนเป็น ระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนค้นหาศักยภาพของตน สะท้อนแนวคิดจากการปฏิบัติกิจกรรม การทำงานกลุ่ม และการมีจิตสาธารณะ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมิน

แนวทางการประเมิน การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแนวทางในการประเมินตาม ภาพประกอบ 3 ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แนวทางการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. หน้า 10.

สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 ประการ คือ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการตัดสิน

1. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ตรวจสอบเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด

1.2 ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรม และผลงานชิ้นงาน/ คุณลักษณะของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วม ของผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติกิจกรรม

1.3 ผู้เรียนที่มีเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม มีการปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงานชิ้นงาน/ คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด เป็นผู้ผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และนำผลการประเมินไปบันทึกในระเบียบแสดงผลการเรียน

1.4 ผู้เรียนที่มีผลการประเมินไม่ผ่านในเกณฑ์เวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติ กิจกรรม และผลงานชิ้นงาน/คุณลักษณะตามที่สถานศึกษา กำหนด ครูหรือผู้รับผิดชอบต้องดำเนินการ ซ่อมเสริมและประเมินจนผ่าน ทั้งนี้ควรดำเนินการให้เสร็จสิ้นในปีการศึกษานั้นๆ ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัย ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการตัดสินเลื่อนชั้นและจบระดับการศึกษา เป็นการประเมินการผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค เพื่อสรุปผลการผ่านในแต่ละกิจกรรม สรุปผลรวมเพื่อเลื่อนชั้นและประมวลผลรวมในปีสุดท้าย เพื่อการจบแต่ละระดับการศึกษาโดยการดำเนินการ ดังกล่าวมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

2.1 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนของผู้เรียนทุกคนตลอดระดับการศึกษา

2.2 ผู้รับผิดชอบ สรุป และตัดสินผลการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียน เป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด เกณฑ์การจบแต่ละระดับการศึกษาที่สถานศึกษา กำหนดนั้น ผู้เรียนจะต้องผ่านกิจกรรม 3 กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

2.2.1 กิจกรรมแนะแนว

2.2.2 กิจกรรมนักเรียน ได้แก่

2.2.2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้นำเพื่อประโยชน์ และ นักศึกษาวิชาทหาร โดยเลือกเพียง 1 กิจกรรม

2.2.2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

2.2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2.3 ผู้รับผิดชอบเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ความเห็นชอบ

2.4 ผู้รับผิดชอบเสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณา เพื่ออนุมัติผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านเกณฑ์การจบแต่ละระดับการศึกษา

เกณฑ์การตัดสิน

ผู้เรียนจะต้องได้รับการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินอย่างเหมาะสม ดังนี้

1. กำหนดคุณภาพ หรือเกณฑ์ในการประเมินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ไว้ 2 ระดับ คือ ผ่าน และไม่ผ่าน

2. กำหนดประเด็นการประเมินให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ในแต่ละกิจกรรม และกำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมิน ดังนี้

2.1 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินรายกิจกรรม

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายปี/รายภาค

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ผ่าน” ในกิจกรรมสำคัญทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ไม่ผ่าน” ในกิจกรรมสำคัญกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งจาก 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2.3 เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อจบระดับการศึกษา

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ผ่าน” ทุกชั้นปีในระดับการศึกษา

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ “ไม่ผ่าน” บางชั้นปี ในระดับการศึกษานั้น

แนวทางการแก้ไขนักเรียนกรณีไม่ผ่านเกณฑ์

กรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านกิจกรรมให้เป็นที่ของครูหรือผู้รับผิดชอบกิจกรรมนั้นๆ ที่จะต้องซ่อมเสริม โดยให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมจนครบเวลาที่ขาดหรือปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น แล้วจึงประเมินให้ผ่านกิจกรรม เพื่อบันทึกในระเบียบแสดงผลการเรียน ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัยให้รายงานผู้บริหารสถานศึกษาทราบเพื่อดำเนินกาช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเหมาะสมเป็นรายกรณีไป

ข้อเสนอแนะ

การประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยสถานศึกษาควรกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนแต่ละกิจกรรม สำหรับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามกิจกรรมครบตามโครงสร้างเวลาเรียน
2. ผู้เรียนมีผลการปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงานชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยอาจจัดให้ผู้เรียนแสดงผลงาน แฟ้มสะสมงาน หรือจัดนิทรรศการ
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หากสถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอหรือไม่สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย สถานศึกษาอาจจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น
4. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนควรมีองค์ประกอบในการดำเนินการ ดังนี้
  - 4.1 มีครูที่ปรึกษากิจกรรม และมีแผนการดำเนินกิจกรรม
  - 4.2 มีหลักฐาน ชิ้นงาน หรือแฟ้มสะสมงาน
  - 4.3 มีผู้รับรองผลการเข้าร่วมกิจกรรม
  - 4.4 มีรายงานแสดงผลการเข้าร่วมกิจกรรม

จากข้อบ่งชี้ ลักษณะและการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงหมายถึง กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน (ลูกเสือ ยุวกาชาด และชุมนุม) และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้จักสิ่งแวดล้อม สามารถตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน และบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด ชุมนุม และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จึงหมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความตั้งใจ ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

4. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 7 – 8) สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
2. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
5. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย
6. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

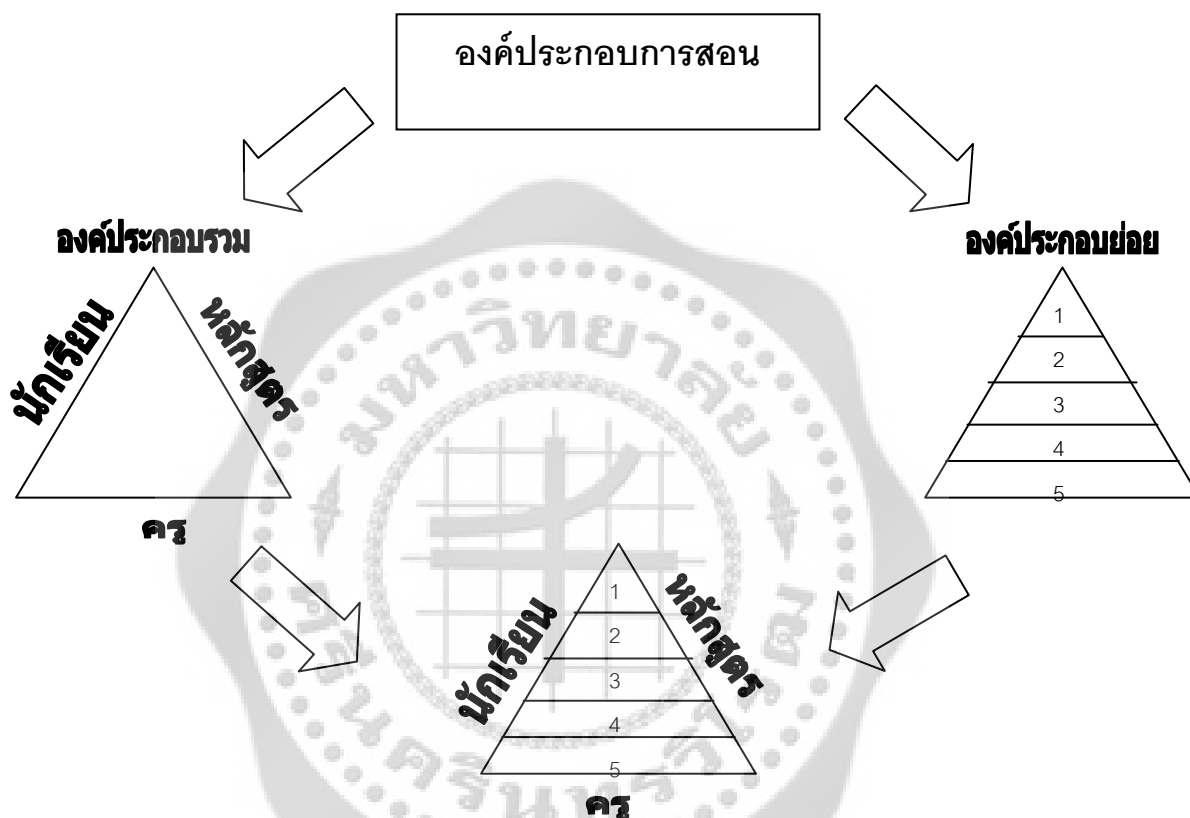
การเรียนรู้เป็นกิจกรรมของผู้เรียน ในขณะที่การสอนจะเป็นกิจกรรมของผู้สอน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งจะต้องให้ความร่วมมือ และรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนอย่างจริงจัง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จตามที่ได้กำหนดความมุ่งหมายไว้โดยที่ อาจารย์ ใจเที่ยง (2553: 7) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การใช้วิธีการใดในการเสนอหรือสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาวิชากับผู้เรียน กับสภาพห้องเรียน และสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้ รวมถึงการเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน หรือ (ทิตินา แชมมณี. 2545: 26) การที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยการจัดการเรียนการสอนจะเน้น การมีส่วนร่วมของผู้เรียน และเป็นกระบวนการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งองค์ประกอบการเรียนการสอนจะประกอบไปด้วย หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการประเมินผล (วัลลภา เทพหัตถิน ณ อยุธยา. 2543: 10)

การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการสอน และมีส่วนร่วมส่งเสริมให้การสอนประสบผลสำเร็จได้ จัดเป็นองค์ประกอบของการสอน ทั้งสิ้น อาจารย์ ใจเที่ยง (2553: 6) กล่าวว่า องค์ประกอบของการสอน สามารถวิเคราะห์แยกย่อยเป็นองค์ประกอบ 2 ด้าน ได้แก่

1. ด้านองค์ประกอบรวม หมายถึง องค์ประกอบด้านโครงสร้างที่มาประกอบการสอน อันประกอบด้วย 1) ครูหรือผู้สอน หรือวิทยากร 2) นักเรียนหรือผู้เรียน และ 3) หลักสูตรหรือสิ่งที่จะสอน
2. ด้านองค์ประกอบย่อย หมายถึง องค์ประกอบด้านรายละเอียดของการสอน ซึ่งจะต้องประกอบด้วยกระบวนการเหล่านี้ จึงจะทำให้เป็นการสอนที่สมบูรณ์ ได้แก่

- 2.1 การตั้งจุดประสงค์การสอน
- 2.2 การกำหนดเนื้อหา
- 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4 การใช้สื่อการสอน
- 2.5 การวัดผลประเมินผล

ภาพประกอบ 4 องค์ประกอบการสอนของ อารมณ์ ใจเที่ยง

ที่มา: อารมณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน*. หน้า 7.

จากภาพประกอบ ถ้าเปรียบเทียบการสอนเป็นสามเหลี่ยม สามเหลี่ยมรูปนี้ ประกอบด้วยด้าน 3 ด้าน ด้านที่ 1 หมายถึง ครู ด้านที่ 2 หมายถึง นักเรียน ด้านที่ 3 หมายถึง หลักสูตร ทั้ง 3 ด้านมาประกอบกันเข้าเกิดเป็นสามเหลี่ยม จะขาดด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ ถ้าขาดไป ก็จะไม่เป็นสามเหลี่ยม ดังนั้น องค์ประกอบทั้ง 3 นี้ จึงเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการสอนขึ้นจัดเป็นองค์ประกอบรวม

ส่วนภายในสามเหลี่ยมหรือในตัวการสอน จะต้องมียุทธศาสตร์ย่อยที่ทำให้การสอนเกิดความสมบูรณ์ไม่บกพร่อง ได้แก่

1. การตั้งจุดประสงค์การสอน
2. การกำหนดเนื้อหา
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การใช้สื่อการสอน
5. การวัดผลประเมินผล

เหมือนกับ "ไตรยางศ์การสอน" ของโพททอร์ย สินลาร์ตัน (2526: 106) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การสอนเป็นกระบวนการ สามเส้าอัน ประกอบด้วย OLE ได้แก่ 1) O = Objective = จุดมุ่งหมาย 2) L = Learning Experience = การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน และ 3) E = Evaluation = การประเมินผล และของไทเลอร์ (ไสว พักขาว. 2544: 45; อ้างอิงจาก Tylor. 1975: 1) ที่ว่าการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนควรประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลเรียนรู้

จากแนวคิดของนักวิชาการศึกษาระดับต้น ทำให้สรุปได้ว่า การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ การจัดการเรียนการสอน มีองค์ประกอบสำคัญ คือ มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

4.1 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริงการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาโดยองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองต่อนโยบาย ในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมายมีรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็นสองลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว และ 2) กิจกรรมนักเรียน (กรมวิชาการ. 2546: 2)

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 10) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการ ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย ในการพัฒนาผู้เรียนทั้ง ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝัง คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

สุขพัชรา ชิมเจริญ (2545: 3) ให้ความหมายของการพัฒนาผู้เรียนว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา มุ่งส่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้ผู้รู้จักตนเองปรับตัวปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

จินตนา รอดเรื่องคุณ (2546: 35) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่า เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเอง ตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้ง ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติ ให้เป็นผู้มี ศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึก ของการทำประโยชน์เพื่อสังคมซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมายมีรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า **กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน** หมายถึง กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน (ลูกเสือ ยุวกาชาด และชุมนุม) และ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

4.2 ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดแนวการจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเป็นไปตามธรรมชาติ และเติมตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (กรมวิชาการ. 2546: 1)

จินตนา รอดเรื่องคุณ (2546: 21) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่า ในโครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มแล้วหลักสูตรยังได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในโครงสร้างด้วย โดยมุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มให้ผู้เรียน รู้จักตนเองค้นพบความสามารถความถนัดของตนเอง เพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพเห็นคุณค่าในการประกอบสัมมาชีพ มีระเบียบวินัย มีศีลธรรมจริยธรรม และรู้จักบทบาทหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติและเพื่อดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคม ทั้ง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นการพัฒนาที่สำคัญคือ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้เป็นผู้มี ศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพ ปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์ เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมายมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนนั้น เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531: 99) ได้เสนอแนะถึงหลักการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ว่า โรงเรียนจะต้องยึดหลักประชาธิปไตย โดยครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำปรึกษาแก่นักเรียนเท่านั้น นักเรียนแต่ละคน ควรให้ทำกิจกรรมที่ตนสนใจและถนัดที่สุด ไม่ควรมีระเบียบบังคับมากจนเด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง เพราะเขาจะได้แสดงบทบาทของเขาเองให้มากที่สุด

กิติมา ปรีดีติลล (2532: 185 – 186) ได้กล่าวว่า จำเป็นต้องพิจารณาให้รอบคอบ โดยถือหลักปฏิบัติ ดังนี้

1. กิจกรรมทุกประเภทจะต้องอยู่ในความดูแลของผู้บริหารและครูอย่างใกล้ชิด
2. ต้องมีจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมความเจริญด้านต่างๆ ของนักเรียน
3. จำนวนชนิดและประเภท ควรได้สัดส่วนกับจำนวนและความต้องการของนักเรียน
4. ต้องมีวิธีการจำกัดจำนวนกิจกรรมจำนวนสมาชิกที่จะเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้ง

การส่งเสริมกิจกรรมเหล่านั้น

5. ควรมีการแนะแนวเกี่ยวกับการเลือกกิจกรรม
6. ครูและนักเรียนทุกคนมีสิทธิ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
7. เวลา สถานที่ และภาวะเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเสมอ

พันธณี วิหคโต (2547: 45) ได้กล่าวสรุป ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะ ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นส่วนร่วม ซึ่งเป็นทักษะในการดำรงชีวิต ได้แก่ ทักษะกระบวนการปรับตัว ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม กระบวนการกลุ่มในการอยู่ร่วมกัน ทักษะกระบวนการจัดการ ทักษะกระบวนการวางแผน ทักษะชีวิต ทักษะทางสังคมและทักษะการดำเนินชีวิต

2. กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเฉพาะด้าน ประกอบด้วย

2.1 กระบวนการทางปัญญา ได้แก่ กระบวนการในการแสวงหาและการใช้ข้อมูล กระบวนการในการตัดสินใจ กระบวนการในการแก้ไขปัญหา ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการสังเกต ทักษะการคิดวิเคราะห์

2.2 กระบวนการในทางปฏิบัติ ได้แก่ ทักษะในการทำงาน ทักษะการเป็นผู้ช่วยเหลือ กระบวนการเชิงทักษะ ทักษะกระบวนการลูกเสือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการสร้างสัมพันธ์ และทักษะในการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

2.3 กระบวนการทางความรู้สึก ได้แก่ กระบวนการสร้างเสริมจิตสำนึกความรู้สึก รู้จักเข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์ บุคลิกภาพ ศีลธรรมและจริยธรรม

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียนมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แบ่งตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้ 2 ลักษณะ

1. กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ตามความต้องการของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขึ้น เพื่อการค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนการพัฒนาทักษะทางสังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

2. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่างๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์เพื่อสังคม

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2548: 23) ได้สรุปความสำคัญและความจำเป็นของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่า เป็นกิจกรรมที่มีบทบาทในการช่วยพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพสูง ด้านวิชาการ และวัฒนธรรมศีลธรรมและระเบียบวินัย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความสามารถของตนเองได้สำรวจความสนใจ รู้จักตัวเองดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความมุ่งหมายของการศึกษาในปัจจุบันอีกด้วย

จากข้อความข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ถือเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาให้เกิดความสมดุลเป็นการพัฒนาผู้เรียนในส่วนที่เป็นทักษะกระบวนการพื้นฐานในการดำรงชีวิต เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนี้จะช่วยพัฒนาผู้เรียนโดยองค์รวม ซึ่งเป็นการเติมเต็มความสมดุลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต ประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะเรื่องอุปกรณ์ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนมีการวัดและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ตามศักยภาพ เพื่อพัฒนาโดยองค์รวม ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองต่อนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีมีคุณภาพ ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา จึงควรมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

กรมวิชาการ (2546: 2) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่ามีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

2. พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียน เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม

3. เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เลือกตามความถนัดและความสนใจของตนเอง
ดำรง ประเสริฐกุล (2542: 23) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ

2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ

4. เพื่อให้นักเรียนมีค่านิยม มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

6. เพื่อให้นักเรียนรู้จักปกครองตนเอง

7. เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักดูแลสภาพตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ

กรมวิชาการ (2546: 3) ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ด้านวิชาการ วิชาชีพ และเทคโนโลยี

2. เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพสุจริต

3. รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมและมีความสุข

4. ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน สร้างอาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง

5. พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม

6. มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนความเป็นระเบียบ วินัย คุณธรรม และจริยธรรม

จากข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาโดยองค์รวม ให้เกิดทักษะชีวิตสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.4 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กรมวิชาการ (2545: 38) กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนในทุกช่วงชั้น เพื่อพัฒนาความสามารถ ตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียนในรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมตามที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งได้แบ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบ และพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิตวุฒิภาวะทางอารมณ์การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีซึ่งผู้สอนทุกคนจะต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิตการศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพมุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตัวเองอย่างครบวงจรตั้ง แต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผนปฏิบัติ ตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ประกอบด้วยกิจกรรม

ตามความถนัดและความสนใจ โครงการงาน ชุมนุมวิชาการ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์

2.1 กิจกรรมตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน หรือ กิจกรรมพัฒนาสาระการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ ทักษะความสามารถพิเศษที่นำไปสู่ความเป็นเลิศหรือศิลปิน เช่น เป็นนักวิทยาศาสตร์ นักโต้วาที นักแสดง นักดนตรี นักร้อง จิตรกร นักกีฬา และนักกายภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ โรงเรียนยังต้องจัดกิจกรรมเพื่อสนองนโยบายของรัฐเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เช่น รักการออกกำลังกาย มีน้ำใจ นักกีฬาการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาไทย ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ การปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม การปลูกฝังคุณลักษณะประชาธิปไตย การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด และยุติความรุนแรงในสตรีและเด็ก เป็นต้น

2.2 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพเพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยมุ่งเน้นปลูกฝัง ความเป็นระเบียบวินัยซื่อสัตย์สุจริต มีความรักสามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนนั้นควรจัดในรูปแบบที่เหมาะสม สามารถจำแนกได้ 3 ประเภทคือ

1. กิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัว ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด ชุมนุม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

4.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่ต้องจัดอย่างเป็นระบบ ในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนจึงควรคำนึงถึงหลักในการดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรม

การเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

ดังนั้น ครูผู้สอนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุด ในการนำแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนการสอนสู่ความสำเร็จ ครูผู้สอนจึงควรได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเจตคติที่ดี การยอมรับและการตระหนักในความสำคัญ ความรู้ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรม สื่อและนวัตกรรม รวมทั้งวิธีการวัดและประเมินผลตามยุทธศาสตร์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2542: 13 – 16)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมโดยวิธีต่างๆ อย่างหลากหลายที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงเกิดการพัฒนาตนเองและสังคมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมของประเทศชาติต่อไป (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543: 36 – 37)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2544) ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคล ทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง
2. การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิดสร้างความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่างๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ
3. การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกัน อาจคิดได้หลายแง่ หลายมุมทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ
4. การจัดการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้สึกเบิกบาน เพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้ นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนใจ ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง
5. การจัดการเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ
6. การจัดการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้นทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน

ได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเอง

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553: 7) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การใช้วิธีการใดในการเสนอหรือสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาวิชากับผู้เรียน กับสภาพห้องเรียน และสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน ที่กำหนดไว้รวมถึงการเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ เป็นการสร้างสถานการณ์หรือเงื่อนไข เพื่อให้เกิด การเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งวิธีที่นิยมใช้กันทางการศึกษาคือ “การสอน” ซึ่งเป็นกระบวนการถ่ายทอดประสบการณ์โดยใช้รูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยตามที่กำหนดไว้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548)

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมา ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้ การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ การมีจุดมุ่งหมายของการสอน ความเข้าใจผู้เรียน ภูมิหลังของผู้เรียน การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (dynamic) กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระ เทคนิควิธีการ การสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น หมายถึง การดำเนินการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมและประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ตลอดจนการใช้สื่อประกอบการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาวิชา และลักษณะของผู้เรียน ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 5) การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สู่การปฏิบัติ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเหตุที่ครูผู้สอนต้องวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีหลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาทางสมองและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรม

ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนต้องจัดระบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง และกระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย เป็นต้น ทั้งนี้ต้องให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ การใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลายเพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

องค์ประกอบ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอน

4.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

5. บทบาทของผู้เรียน

5.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน การเรียนรู้ของตนเอง

5.2 แสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ

5.3 ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

5.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

5.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

การเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ มีอะไรเป็นองค์ประกอบของการเรียนการสอน วิฑูรย์ ลิ้มประเสริฐ. 2554: Online) ดังนี้

1. ผู้เรียน (Learner) หมายถึง ผู้แสวงหาความรู้ในระดับต่างๆ ถ้าผู้เรียนตั้งใจเรียน สมองมีคุณภาพได้มาตรฐาน การเรียนรู้ก็จะมีปัญหา แต่ถ้าผู้เรียนไม่มีสมาธิ (Concentration) ในการเรียนรู้เพราะขาดความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมองของผู้เรียนมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน (Under Standard) มีข้อจำกัดในการรับรู้ ไม่สามารถรับรู้สิ่งใหม่ๆ การเรียนรู้อย่อมมีปัญหาเพราะผู้เรียนเปรียบเหมือนมิด ถ้ามิดไม่ดีเพราะทำด้วยเหล็กที่มีคุณภาพต่ำ (Low Quality) แล้ว แม้จะใช้อุปกรณ์ดีพิเศษเพียงใด จะใช้หินลับมิดดีเพียงใด จะใช้ครูผู้สอนเก่งเพียงใดก็ยากที่จะทำให้ผู้เรียนเก่งตาม

2. อุปกรณ์การเรียนการสอน (Teaching Aids) หมายถึง สื่อการเรียนการสอน ถ้าใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ดีมีคุณภาพสูง การเรียนการสอนก็ย่อมประสบความสำเร็จได้อย่างดีและมีคุณภาพ แต่ถ้าใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีคุณภาพต่ำผลการเรียนก็ย่อมแตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อความสำเร็จของการศึกษา และเพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการเรียนรู้ ผู้เรียนควรจะหาอุปกรณ์ที่ดีมีคุณภาพมาใช้งาน และในโลกปัจจุบัน ทุกประเทศนอกจากเขาจะเอาชนะกันด้วยคุณภาพของคนคุณภาพของข้อมูลข่าวสารแล้ว เขายังเอาชนะกันด้วยคุณภาพของอุปกรณ์ต่างๆ อีกด้วย

3. สิ่งแวดล้อม (Environment) หมายถึง บรรยากาศ (Atmosphere) การเรียนการสอน ถ้าจัดการเรียนการสอนในสถานที่ที่มึกลิ่นเหม็นและมีอากาศร้อนมากๆ หรือมีเสียงดังอีกก็ทึกรึกรึโครม

ยอมทำให้ผู้เรียนและผู้สอนไม่มีสมาธิ ไม่มีอารมณ์ที่จะเรียนและสอน เพราะการเรียนการสอนที่จะให้ได้ผลดีจริงๆ นั้น ผู้เรียนและผู้สอนต้องมีสมาธิ (Concentration) และมีอารมณ์ (Temper) สดใส จึงจะมีใจและมีไฟในการเรียนและการถ่ายทอด ดังนั้น เพื่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอน สถานที่สอนควร จะเอื้ออำนวยต่ออารมณ์และสภาพจิตใจของผู้เรียนและผู้สอนพอสมควร

4. ผู้สอน (Instructor) หมายถึง ผู้ถ่ายทอดศิลปวิทยา ถ้าผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ (Skill and Experience) ในการสอนสูง ผู้สอนจะรู้ทันทีว่า ตรงไหน ควรจะอธิบายซ้ำและย้ำบ่อยๆ ตรงไหนที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ และตรงไหนที่ผู้เรียนสนใจเป็นพิเศษ (Special Attention) ผู้สอนเปรียบเหมือนผู้ชี้ทาง (Pathfinder) ถ้าผู้ชี้ทางมีความชำนาญก็ยอมทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูง ทั้งยังสามารถสร้างแรงจูงใจ (Motivate) ให้ผู้เรียนมีกำลังใจ (Encouragement) ที่จะเรียนรู้ และเรียนรู้ อย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้น ผู้สอนควรจะศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมอยู่เป็นประจำ เพราะโลกปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลง (Change) มีความรู้ข้อมูลข่าวสาร (Information) มีนวัตกรรม (Innovation) ใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

ทิตนา แซมณี (2543) องค์กรประกอบสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. ครูผู้สอน
2. ผู้เรียน
3. สารการเรียนรู้
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
5. วิธีสอน
6. สื่อ อุปกรณ์

องค์กรประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ถือว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้ว่าเป็น วัชระธรรม ประกอบด้วย

1. ผู้สอน เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการที่จะแปลมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ ที่เป็นตัวหนังสือให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม น่าสนใจ และมีกระบวนการเรียนรู้หลากหลาย วิธีอย่างอิสระ จะต้องรู้จักเลือกปรับปรุงเทคนิคและวิธีการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เหมาะสม กับเนื้อหาและผู้เรียนโดยไม่ใช้วิธีการเดียว ควรมีการดัดแปลงและเลือกใช้วิธีการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหาในแต่ละเรื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

2. ผู้เรียน เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียน แต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจและความสมบูรณ์ของร่างกาย ผู้เรียนควรมีโอกาสร่วมคิด ร่วมวางแผนในการจัดการเรียนการสอน และมีโอกาสเลือกวิธีเรียนได้อย่าง หลากหลาย ตามความเหมาะสมภายใต้การแนะนำของผู้สอน

3. เนื้อหาวิชาต่างๆ ซึ่งผู้สอนจะต้องจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น รวมทั้งสภาพสิ่งแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้

4. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ อุปกรณ์ช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้สอนต้องมีวิธีการที่จะจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางวิชาการ เช่น จัดห้องชวนคิด ห้องกิจกรรมวิทยาศาสตร์ จัดระบบนิเวศจำลอง จัดบริเวณโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางชีววิทยา ธรณีวิทยา ฯลฯ มีการดัดแปลงห้องเรียนให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้ดี และจัดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย

โดยสรุป การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะประสบความสำเร็จ (Achievement) อย่างดีนั้น ต้องมีองค์ประกอบ ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้เรียน การเรียนการสอน สื่อ และการวัดผลประเมินผล

การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญ และจำเป็นกระบวนการหนึ่งของการทำงาน ซึ่งโดยทั่วไปการประเมินผลมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด เพื่อใช้ผลการประเมินเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ความหมายของการวัดผลประเมินผล คำว่า "การประเมินผล" นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย ดังนี้

ซัชแมน (Suchman. 1987: 5) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการศึกษา เกี่ยวกับผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาและไม่ปรารถนาที่เกิดจากการดำเนินงาน เพื่อตัดสินคุณค่าหรือปริมาณความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยมีขั้นตอน คือ

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมิน
2. การกำหนดเกณฑ์เพื่อตรวจสอบความสำเร็จ
3. การอธิบายกับความสำเร็จ
4. การรายงานและเสนอแนะการดำเนินงานต่อไป

เชส (Chase. 1978: 7) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การตัดสินหรือการให้ความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

บราวน์ (Brown. 1983: 14) ได้ให้ความหมาย การประเมินผลว่า หมายถึง การตีความหมายของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อตอบคำถามว่าดีเพียงใด

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553: 7) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้ผู้สอนทราบว่า การสอนที่ผ่านมานั้นบรรลุผลหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่มีตอนใดหรือจุดประสงค์ใดบ้างที่ยังไม่บรรลุ ทำให้ผู้สอนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ตรงจุดการวัดผลประเมินผลนี้ มีประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน ผู้สอนจึงต้องทำการวัดผลประเมินผลทุกครั้งการสอน

กล่าวโดยสรุปความหมาย การวัดผลประเมินผล หมายถึง กระบวนการศึกษาศักยภาพของ ผู้เรียนหรือการวัดทัศนคติของผู้เรียนเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลการเรียน ซึ่งเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพ ในการเรียนว่าดีเพียงใด บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ประเมินโดยตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรม หรือ ตามที่สถานศึกษากำหนด

ความสำคัญของของการวัดผลประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 10) ให้ความสำคัญในการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าเป็นกระบวนการ เก็บรวบรวมตรวจสอบ ตีความผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดของหลักสูตรนำไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินผล การเรียน สถานศึกษาต้องมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ เพื่อให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และให้ผลการประเมินตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริง ของผู้เรียน ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาจึงควรกำหนดหลักการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน และ ตัดสินผลการเรียน

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ต้องดำเนินการด้วยเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่าง รอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด กระบวนการ พฤติกรรม และเจตคติ เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติวิทยา และระดับชั้นของผู้เรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง ยุติธรรมและเชื่อถือได้

5. การประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

5.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบผลการประเมินผล การเรียนรู้

5.2 ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและระหว่างรูปแบบ การศึกษา

5.3 ให้สถานศึกษาจัดทำและออกเอกสารหลักฐานการศึกษา เพื่อเป็นหลักฐานประเมินผลการเรียนรู้ รายงานผลการเรียน แสดงวุฒิการศึกษาและรับรองผลการเรียนของผู้เรียน

จุดมุ่งหมายของการวัดผลการศึกษา

1. วัดผลเพื่อและพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียน หมายถึง การวัดผลเพื่อดูว่านักเรียนบกพร่องหรือไม่เข้าใจในเรื่องใดอย่างไร แล้วครูพยายามอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความเจริญงอกงามตามศักยภาพของนักเรียน
2. วัดผลเพื่อวินิจฉัย หมายถึง การวัดผลเพื่อค้นหาจุดบกพร่องของนักเรียนที่มีปัญหาว่า ยังไม่เกิดการเรียนรู้ตรงจุดใด เพื่อหาทางช่วยเหลือ
3. วัดผลเพื่อจัดอันดับหรือจัดตำแหน่ง หมายถึง การวัดผล เพื่อจัดอันดับความสามารถของนักเรียนในกลุ่มเดียวกันว่าใครเก่งกว่า ใครควรได้อันที่ 1 2 3
4. วัดผลเพื่อเปรียบเทียบหรือเพื่อทราบพัฒนาการของนักเรียน หมายถึง การวัดผลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนเอง เช่น การทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนแล้วนำผลมาเปรียบเทียบกัน
5. วัดผลเพื่อพยากรณ์ หมายถึง การวัดเพื่อนำผลที่ได้ไปคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์ในอนาคต
6. วัดผลเพื่อประเมินผล หมายถึง การวัดเพื่อนำผลที่ได้มาตัดสิน หรือสรุปคุณภาพของการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงหรือต่ำ ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

จากความสำคัญดังกล่าว สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) เป็นการติดตามว่าเมื่อผู้สอนได้จัดการเรียนการสอน/ จัดประสบการณ์เรียนรู้แล้ว ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถ หรือทักษะตามจุดมุ่งหมายของการสอนมากน้อยเพียงใด การวัดและประเมินผล จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบผลของการจัดการเรียนการสอนว่าผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ ความรู้ความสามารถ และทักษะต่างๆ มากน้อยเพียงใด หรือยังมีสิ่งใดบกพร่องที่ควรได้รับการแก้ไขบ้าง ซึ่งการวัดและประเมินผลนั้น จำเป็นที่จะต้องยอมรับความแตกต่างในด้านการเรียนรู้ ระหว่างบุคคล กล่าวคือ “คนเราเรียนรู้ได้ไม่เท่ากันในระยะเวลาที่เท่ากัน และคนเราเรียนรู้ได้เท่ากันในระยะเวลาที่ต่างกัน” ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินว่า เราต้องการประเมินเพื่อจัดตำแหน่ง (Placement Evaluation) หรือต้องการประเมินว่าผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ (Criterion-Referenced Evaluation)

องค์ประกอบ

องค์ประกอบของการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ มีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 10) การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน และเวลาเข้าร่วมกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรม และใช้เป็นข้อมูลประเมินการเลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาในระดับต่างๆ

สุขพัชรา ชัมเจริญ (2545: 17) การประเมินผลจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่ง สำหรับการผ่านช่วงชั้นหรือจบหลักสูตร ผู้เรียนต้องเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดจนผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยครูที่ปรึกษากิจกรรม ผู้เรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมตามแนวประเมิน ดังนี้

1. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม

1.1 ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์ของแต่ละกิจกรรม โดยประเมินจากพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติกิจกรรม และผลการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีที่หลากหลาย ตามสภาพจริง

1.2 ตรวจสอบเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้หรือไม่

1.3 ในกรณีมีกิจกรรมใดต้องใช้เวลาปฏิบัติตลอดปี เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนแรก ผู้รับผิดชอบกิจกรรมควรจัดให้มีการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนระยะหนึ่งก่อน เพื่อปรับปรุงแก้ไข หรือส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ และรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองทราบ โดยทำการประเมินตามจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรม เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา

1.4 ตัดสินใจให้ผู้เรียนที่ผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรม และมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ให้เป็นผู้ผ่านการประเมินผลการร่วมกิจกรรม ผู้เรียนที่มีผลการประเมินบกพร่องในเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง หรือทั้งสองเกณฑ์ จะเป็นผู้ไม่ผ่านการประเมินผลการร่วมกิจกรรม จะต้องซ่อมเสริมข้อบกพร่องให้ผ่านเกณฑ์ก่อนจึงจะได้รับการตัดสินให้ผ่านกิจกรรม

1. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้น เป็นการประเมินสรุปผลการผ่านกิจกรรมตลอดช่วงชั้นของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อนำผลไปพิจารณาว่าผ่านช่วงชั้น โดยมีขั้นตอนปฏิบัติ ดังนี้

1.1 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เรียนทุกคนตลอดช่วงชั้น

1.2 ผู้รับผิดชอบสรุปและประเมินผลการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

1.3 นำเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ เพื่อให้ความเห็นชอบ

1.4 เสนอผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาตัดสิน และอนุมัติผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้นต่อไป

3. เกณฑ์การผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 13) มีการตั้งเกณฑ์ไว้ ดังนี้

3.1 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม และปฏิบัติกิจกรรมตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3.2 ผู้เรียนผ่านจุดประสงค์ที่สำคัญของแต่ละกิจกรรมตามที่สถานศึกษากำหนด ขจิต ฝอยทอง และ กาญจนา ทองอินทร์ (2546: 58 – 62) กล่าวไว้ว่า การประเมินผล การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

1. ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม โดยประเมินกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย

2. การประเมินกิจกรรมต้องคำนึงถึง

2.1 เวลาในการร่วมกิจกรรม เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

2.3 การบรรลุจุดประสงค์ของกิจกรรม

การประเมินกิจกรรมแนะแนว (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 23) ครูผู้จัดกิจกรรมแนะแนว ผู้เรียน และผู้ปกครอง มีภารกิจที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. ครูผู้จัดกิจกรรมแนะแนว ผู้เรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยครูผู้จัดกิจกรรมมีภารกิจในการวางแผนการประเมิน ดำเนินการประเมิน นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

2. ผู้เรียนอาจมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมิน ประเมินตนเองและเพื่อน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการประเมิน ประเมินผลการพัฒนาผู้เรียน โดยประสานร่วมมือกับครูผู้จัดกิจกรรม ประเมิน บันทึก สรุปผลการพัฒนาและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน ครูผู้จัดกิจกรรมตรวจสอบเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม และประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตัดสินผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” ดังนี้

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

การประเมินกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกระบวนการทดสอบความสามารถ และพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนลูกเสือ เนตรนารี ซึ่งนอกจากพิจารณาความรู้ตามทฤษฎีแล้วต้องพิจารณาด้านความประพฤติ พฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นทักษะและการปฏิบัติต่างๆ ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายและการประเมินตามสภาพจริง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 28) ซึ่งแบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. กิจกรรมบังคับ เป็นการประเมินผลกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การตัดสิน เลื่อนชั้นหรือจบหลักสูตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด มีการประเมินผลตลอดภาคเรียนปี โดยวิธีการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม การซักถาม การทดสอบภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2. วิชาพิเศษ การประเมินผลวิชาพิเศษในแต่ละวิชา ใช้วิธีการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

การประเมินกิจกรรมยุวกาชาด เป็นกระบวนการทดสอบความสามารถ และพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งนอกจากพิจารณาความรู้ตามทฤษฎีแล้ว ยังต้องพิจารณา ด้านความประพฤติ และพฤติกรรมกรเข้าร่วมกิจกรรมที่เน้นทักษะและการปฏิบัติต่างๆ ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายและการประเมินตามสภาพจริง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 38) ซึ่งแบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. กิจกรรมหลัก เป็นการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การตัดสิน เลื่อนชั้นหรือจบหลักสูตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด มีการประเมินผลตลอดภาคเรียนปี โดยวิธีการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม การซักถาม และการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2. กิจกรรมพิเศษ เป็นการประเมินเพื่อให้ผู้เรียนมีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายกิจกรรมพิเศษได้ เมื่อผู้เรียนสามารถสอบผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

การประเมินกิจกรรมชุมนุม ชมรม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 54) เป็นการตรวจสอบความสามารถและพัฒนาการด้านต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยวิธีการที่หลากหลายและประเมินตามสภาพจริงโดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

การประเมินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบตามกรอบเวลาในโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ป.1 – 6) มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม 60 ชั่วโมง
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – 3) มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม 45 ชั่วโมง
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – 6) มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม 60 ชั่วโมง

การประเมินในแต่ละกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” ดังนี้

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเวลา ปฏิบัติกิจกรรมและมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเวลา ปฏิบัติกิจกรรมหรือมีผลงาน/ชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่าน ครูที่ปรึกษาต้องให้ผู้เรียนซ่อมเสริมการทำกิจกรรมให้ครบตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 58)

จากข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ มีประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายกิจกรรม ประเมินโดยตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรม หรือตามที่สถานศึกษากำหนดการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและให้ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นผ่านและไม่ผ่าน

5. การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553: 14 – 16) ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ตามความเหมาะสม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

1. กำหนดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และโดยมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
2. ผู้บริหารชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนเห็นคุณค่าและร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีความทันสมัยในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสถานการณ์ปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
4. สร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม
5. นิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

อุทัย ธรรมเตโช (2543: 21) กล่าวถึง บทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่

1. บทบาทของผู้ฝึกสอน (Coach) ผู้บริหารต้องสามารถทำความเข้าใจและสร้างความเข้าใจกับครูอาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถและรู้จักตนเองอย่างแท้จริง

2. บทบาทของผู้ประเมิน (Appraiser) ผู้บริหารมีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับกรปฏิบัติงานของครูอาจารย์โดยตรงไปตรงมา โดยเฉพาะในส่วนที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างแท้จริง

3. บทบาทของที่ปรึกษา (Advisor) ผู้บริหารต้องช่วยกระตุ้นความคิดริเริ่มให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการกำหนดเป้าหมาย (Goals) ของครูอาจารย์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพ

4. บทบาทของผู้ช่วยเหลือ (Referral Agent) ผู้บริหารต้องหาทางสนับสนุนให้ครูอาจารย์ประสบความสำเร็จในการวางแผนปฏิบัติงานเพื่อความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในสายงานการสอน

สมพงษ์ ชาตะวิถี (2543: 41 – 44) กล่าวถึง บทบาทของการบริหารงานของผู้บริหารทุกองค์การจะต้องทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เช่น สถาบันครู สังคมมีความมุ่งหวังจะได้ครูที่ดีมีคุณภาพ พัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้า การบริหารงานของทุกระดับควรใช้เทคนิคการบริหาร ทั้งการให้ขวัญ กำลังใจ การมอบหมายงาน การติดตามงาน การดูแลทุกข์สุข ตลอดจนทั้งการชมเชยและช่วยแก้ปัญหา นอกจากนี้สิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ การนิเทศงาน ต้องนิเทศที่เป็นการนำไปสู่การแก้ปัญหา ยึดแนว ปฏิบัติให้เข้าใจตรงกันและทุกคนมีส่วนร่วมไม่บังคับทำ ผู้บริหารใช้ทักษะ การประสานและมนุษยสัมพันธ์ให้เกิดการพัฒนา ไม่ตำหนิติเตียนให้ท้อแท้ ควรแนะนำสอนงาน ทำตัวเป็นตัวอย่าง มีวินัยให้อภัย และให้กำลังใจ ใจกว้าง ไม่ยึดมั่นถือมั่น ต้องมีการพัฒนางานร่วมกันอย่างสัมพันธ์เพื่อส่วนร่วม

กาญจนา บุญส่ง และคณะ (2545: 49 – 53) กล่าวว่า บทบาทที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ และความสนใจ มีดังนี้

1. บทบาทในการเป็นผู้นำและผู้ประสานงานระหว่างบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน รวมทั้งต้องมีการประสานงานระหว่างครู โรงเรียน และชุมชนด้วย

2. บทบาทในการเป็นผู้นำชุมชน โดยมุ่งพัฒนาชุมชนที่สถานศึกษาเป็นสมาชิกอยู่ ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยกระบวนการจัดการศึกษา บทบาทและภารกิจของโรงเรียนจึงไม่ได้ชัดเจนจำกัด เพียงแต่กิจกรรมภายในรั้วโรงเรียนเท่านั้น แต่ต้องก้าวสู่ชุมชนที่สถานศึกษานั้นเป็นสมาชิกอยู่ บทบาทใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นบทบาทเชิงรุกในการลงไปพัฒนาชุมชน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการคัดสรรบุคคลให้กับองค์การต่างๆ ของชุมชน เลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีประโยชน์มาส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษา

ของโรงเรียน นับตั้งแต่การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน ดูแลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตลอดจนการจัดการเรียนการสอน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคนอื่นๆ (2542: 6 – 10) กล่าวว่า งานบริหารเป็นงานที่ต้องใช้ทักษะสูง ผู้บริหารควรเป็นคนที่มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีภาวะผู้นำเพราะผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญในการบริหารโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารควรมีบทบาทตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) กำหนดมี 6 บทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน
2. บทบาทหน้าที่ในการสร้างขวัญกำลังใจและสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน
3. บทบาทหน้าที่ในการนำการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ
4. บทบาทหน้าที่ในการสร้างขวัญกำลังใจและสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน
5. บทบาทหน้าที่ ในการสร้างความร่วมมือ รวมสติปัญญาของบุคลากร ในโรงเรียน และชุมชนเพื่อการบริหาร
6. บทบาทหน้าที่ ในการจัดหาทรัพยากรและควบคุมกำกับติดตามบุคลากรใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผนพัฒนาการจัดการจัดการ การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผลงานในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

บทบาทของครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม

ศึกษาหลักการ วัตถุประสงค์ ขอบข่าย แนวการจัดกิจกรรม การประเมินผลพัฒนาผู้เรียน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย

1. ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้เรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. ร่วมกับผู้เรียนออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และเป็นไปตามหลักการ ปรัชญา และแนวการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน
3. ส่งเสริม กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการจัดทำแผนงาน โครงการ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผล
4. ให้คำปรึกษา ดูแล ติดตาม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในการร่วมกิจกรรมให้เป็นไปตามแผน
5. ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน และซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์พร้อมจัดทำเอกสารหลักฐานการประเมินผล

6. รายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข

7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของผู้เรียน

1. ศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ตนเอง และเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ หรือตามข้อเสนอแนะของสถานศึกษา

2. เข้าร่วมการประชุมนิเทศจากครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม

3. ร่วมประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามลักษณะของกิจกรรม

4. ร่วมประชุมจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินงาน และปฏิบัติกิจกรรม ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ

5. ร่วมประเมินการปฏิบัติกิจกรรมและนำผลมาพัฒนาตนเอง และนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมต่อครูผู้รับผิดชอบ

6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดประสบการณ์ ทบทวน และสะท้อนความรู้สึกละหลังการปฏิบัติกิจกรรม (After Action Review: AAR) รวมทั้งสร้างเครือข่ายจิตอาสาและขยายผลต่อยอดสู่ความยั่งยืน

6.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม โดยใช้หลักการจัดกิจกรรมตามแนวมนุษยนิยมและการเพิ่มพลังศักยภาพตนเองของ แอนโทนี ร็อบบินส์ (สมศักดิ์ กิจนวัฒน์. 2545: บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้ พบว่า คะแนนภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ระยะหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มพลังศักยภาพบุคคลจะสามารถพัฒนาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในตัวเองได้สูงกว่าผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมที่ไม่ได้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม

การศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (นิกัญชลา ล้นเหลือ. 2554: 249) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีการกระจายของคะแนนน้อย การแจกแจงของตัวแปรเป็นโค้งเบ้ซ้ายและมีความโด่งมากกว่าปกติเล็กน้อย เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เข้าร่วมในกิจกรรมที่สำคัญที่สถานศึกษาจัดขึ้นด้วยความมุ่งมั่นจนสำเร็จตามเป้าหมาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ร่วมกับครูและบุคลากรเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคือ อิทธิพลทางตรง มีค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลทางตรง 4 ตัวแปรเรียงลำดับจากค่ามากไปหาน้อยคือ ปัจจัยบรรยากาศองค์การ (CLIM) ปัจจัยการสื่อสาร (COMU) ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ (EQM) และปัจจัยความคิดสร้างสรรค์ (CREA) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์

อิทธิพล เท่ากับ 0.87, 0.15, -0.04 และ -0.14 ตามลำดับ 2) อิทธิพลทางอ้อม มีปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ โดยส่งผ่าน ปัจจัยบรรยากาศองค์การและปัจจัยความคิดสร้างสรรค์ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.70 และ -0.11 ตามลำดับ และ 3) อิทธิพลรวมพบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมของตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 ตัวแปร โดยเรียงลำดับจากค่ามากไปหาน้อย คือ ปัจจัยบรรยากาศองค์การ (CLIM) ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ (EQM) และปัจจัยการสื่อสาร (COMU) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ 0.87, 0.55 และ 0.15 ตามลำดับ ยกเว้นปัจจัยความคิดสร้างสรรค์ (CREA) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ -0.14 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนนุจรณะศึกษา เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร (กฤษณะ คำสุวรรณ. 2550: 115 – 117) พบว่า การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ยังพบปัญหาด้านการบริหารจัดการ ซึ่งขาดความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ซึ่งแยกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ ด้านการนิเทศและติดตาม ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการประเมินและรายงาน จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินและรายงาน ด้านการนิเทศและติดตาม ด้านส่งเสริมสนับสนุน และด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ทั้งนี้เพราะว่า การประเมินและรายงานเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และการปฏิบัติงาน ผลจากการประเมินจะนำไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารเห็นความสำคัญของการประเมินและรายงานและมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ด้านการนิเทศและติดตามนั้น ยังขาดความเป็นระบบและขาดการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ในด้านส่งเสริมสนับสนุนพบว่าทำให้การส่งเสริมสนับสนุนของผู้บริหารตามบทบาทยังมีน้อย อีกทั้งยังไม่มีกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมสนับสนุนที่ไม่ชัดเจนและด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ครูไม่ได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ เป็นเหตุให้ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนขาดความชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติทำให้การปฏิบัติไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และในการกำหนดผู้รับผิดชอบในสายงาน ทั้งนี้จึงส่งผลให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ความเข้าใจในการกำกับติดตามผล ขาดข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการให้คำปรึกษาการจัดบุคลากรและการตัดสินใจในการแก้ปัญหานักเรียนในอนาคตรวมทั้งขาดการกำกับติดตามจากผู้บริหารด้านการติดตามผลการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม

2. บทบาทของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน 6 ด้าน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามบทบาทของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องมีการปรับบทบาทในการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับครูผู้สอน ด้านจัดประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การดำเนินการด้านการนิเทศ ติดตามและประสานงานในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้เพราะยังขาดการประชาสัมพันธ์และการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีการกำหนดไว้ในแผนงาน สำหรับในด้านสำรวจข้อมูลความพร้อมความต้องการและสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งการดำเนินการในด้านการเตรียมความพร้อมของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังขาดการสำรวจข้อมูลความพร้อมด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญที่จะใช้ในการวางแผนการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีภาระงานมาก และมีข้อจำกัดด้านเวลาที่ไม่สามารถดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้เต็มที่จึงเป็นเหตุให้การดำเนินงานของผู้ปฏิบัติงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจและการรับรู้ข้อมูลที่ไม่เพียงพอและไม่ตรงกัน อย่างไรก็ตาม หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะต้องมีบทบาทในการจัดการประชุม เพื่อวางรูปแบบของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจนเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมก่อนเริ่มดำเนินงาน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังขาดประสิทธิภาพ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงส่งผลให้ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการประเมินและรายงาน พบว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมอยู่ในระดับมากแต่ขาดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพก็ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการส่งเสริมการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเช่นเดียวกัน

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและผู้จัดกิจกรรม ซึ่งต้องมีการประชุม วางแผนแนวทางการจัดกิจกรรมให้สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น การที่ครูผู้สอนไม่ได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติเป็นเหตุให้ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนขาดความชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติทำให้การปฏิบัติไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ การกระทำหรือการปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไป ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า มีองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถบริหารจัดการโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

5.1 การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ

นโยบายที่ดี เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้การกำกับดูแลการบริหารงานของหน่วยงาน ดำเนินไปบนพื้นฐานของธรรมาภิบาลอย่างเป็นรูปธรรม หน้าที่ของผู้บริหารทุกระดับที่ต้องวางแผน เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการ ปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความจำเป็น ในการจัดทำนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี อันจะนำไปสู่ความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน (นโยบายการกำกับดูแลที่ดี. 2556: ออนไลน์) ได้มีนักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับนโยบายไว้ ดังนี้

นโยบาย หมายถึง วิธีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจ นโยบายเป็นหลักการที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหา การวางนโยบายจึงมีความจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่างๆ อย่างมาก ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งความซ้ำซ้อนจากแต่ละฝ่ายซึ่งอาจจะมีขึ้นได้ (นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ. 2556: ออนไลน์) ในทำนองเดียวกัน กรีนวูด (Greenwood. 1965) ไฮแมนน์ และสก็อตต์ (Haimann; & Scott. 1974) แอนเดอร์สัน (Anderson. 1975) เทอร์รี่ (Terry. 1977) และ ไดย์ (Dye. 1981) ให้ความหมายเกี่ยวกับนโยบาย สรุปได้ว่า นโยบายคือ หลักหรือวิธีการปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นแนวทางดำเนินการ ที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยถูกต้อง และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ เจมสัน (Jamson. 1994) ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า นโยบายเป็นยุทธศาสตร์ที่เลือกสรร แล้วนำไปสู่การแก้ปัญหา นโยบายจึงเปรียบเสมือนแนวทางการแก้ปัญหา การกำหนดนโยบายจึงเป็นความพยายามขององค์กร เพื่อนำไปสู่กระบวนการแก้ปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลในองค์กร ในขณะที่ International Livestock Research Institute (ILRI) (1995: 3) กำหนดนิยามของนโยบายไว้ว่า 1) เป็นแนวหรือวิธีการเพื่อการปฏิบัติที่รัฐบาล หรือสถาบัน หรือกลุ่ม หรือบุคคล เลือกจากทางเลือกหลายๆ ทาง เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ และโดยปกติจะสะท้อนให้เห็นถึง การตัดสินใจในปัจจุบันและในอนาคต 2) การตัดสินใจหรือชุดของการตัดสินใจนั้น จะออกแบบเพื่อให้แนวทางการปฏิบัตินั้นบรรลุผลสำเร็จ 3) การตัดสินใจหรือชุดของการตัดสินใจดังกล่าวจะเกี่ยวพันกับแผนงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติด้วย 4) แผนงานที่ได้รับการวางแผนนั้นจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนา (Desired Objectives) และวิถีทาง (Means) เพื่อการบรรลุผล ซึ่งสอดคล้องกับที่ วิโรจน์ สารรัตนะ และ ประยุทธ์ ชูสอน (2548: 12 – 13) ได้กล่าวว่า นโยบาย หมายถึง ข้อความที่บอกให้ทราบถึงทิศทางของการเปลี่ยนแปลงขององค์กรหรือของสังคม ทิศทางดังกล่าวอาจจะอธิบายถึงเรื่องอะไร เพื่ออะไร อย่างไร และเพียงใด ของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ยังได้จำแนกความหมายของนโยบายออกเป็น 3 กลุ่มความหมาย โดยกลุ่มแรก นโยบาย หมายถึง ข้อความที่บอกให้ทราบถึงกิจกรรมหรือการกระทำ (Activity or Action) อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ซึ่งในที่สุดจะแปรรูปออกมาเป็นแผนงาน โครงการที่กำหนดขึ้น ข้อความเชิงนโยบายในความหมายนี้ จะบอกถึงเป้าหมายปลายทางของกิจกรรม แนวทางปฏิบัติ และคุณประโยชน์ของกิจกรรมหรือการกระทำที่กำหนดนั้น กลุ่มความหมายที่สอง นโยบาย หมายถึงข้อความที่บอกให้ทราบถึงแนวทางหรือวิธีการ (Strategy or Means) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อ

เป็นเครื่องชี้แนะและกำหนดแนวทางปฏิบัติจากปัจจุบันสู่อนาคต ส่วนกลุ่มความหมายที่สาม นโยบายนั้นหมายถึง ข้อความที่บอกให้ทราบถึงคุณค่าและการตัดสินใจ (Value and Decision) ซึ่งนโยบายประเภทนี้จะบ่งบอกทางเลือกที่มีหลายทางว่า ทางเลือกใดดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด

อย่างไรก็ดี วิโรจน์ สารรัตนะ (2554: 18 – 19) และ นภดล พูลสวัสดิ์ (2551: 32 – 33) ก็ได้สรุปไว้สอดคล้องกันว่าเป็นข้อความหรือความเข้าใจร่วมกันอย่างกว้างๆ ที่มีความยืดหยุ่นสูงใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเพื่อการปฏิบัติภารกิจต่างๆ ของผู้บริหารและของหน่วยงาน ข้อความที่ใช้เป็นนโยบายมักเป็นคำที่มีความยืดหยุ่นได้ เพราะนโยบายมิได้เป็นแนวทางที่ชี้เฉพาะว่าจะต้องปฏิบัติเช่นนั้น เช่นนี้ นโยบายเป็นแต่เพียงแนวทางกว้างๆ ที่ช่วยในการตัดสินใจเพื่อกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเท่านั้น หรือเป็นสิ่งที่ควรเลือกหรือไม่ควรเลือกกระทำ

นโยบายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะนโยบายเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางของการบริหาร และเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารพิจารณาใช้เพื่อการตัดสินใจและสั่งการ การบริหารงานโดยปราศจากนโยบาย ย่อมเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ เพราะนโยบายเกิดจากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการบริหารก็เกิดจากวัตถุประสงค์ เช่นเดียวกัน และเป้าหมายจะสามารถเป็นไปได้อีกด้วยนโยบายที่กำหนดขึ้น ฉะนั้นเมื่อไม่มีนโยบาย ย่อมจะไม่มีทั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารงาน นอกจากนี้นโยบายยังจัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในสี่ของปัจจัยทางการบริหาร การบริหารจะไม่เกิดขึ้นหรือไม่ประสบความสำเร็จหากขาดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง ดังนั้นนโยบายจึงมีความสำคัญต่อการบริหารในลักษณะดังต่อไปนี้ (คณิง สายแก้ว. 2549: 40; อ้างอิงจาก Laswell; & Kaplan. 1970)

1. นโยบายจะช่วยให้ผู้บริหารทราบว่าทำอะไร ทำอย่างไร และใช้ปัจจัยชนิดใดบ้าง นโยบายจะช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานต่างๆ อย่างมีความมั่นใจ เพราะนโยบายเป็นทั้งแผนงาน เครื่องชี้ทิศทางและหลักประกันที่ผู้บริหารทุกระดับชั้นจะต้องยึดถือ
2. นโยบายจะช่วยให้บุคลากรทุกระดับชั้นในองค์กรได้เข้าใจถึงภารกิจของหน่วยงานที่ตนเองสังกัด รวมทั้งวิธีการที่จะปฏิบัติภารกิจให้ประสบผลสำเร็จ โดยไม่ขัดแย้งกับภาระหน้าที่ของหน่วยงานอื่นๆ ภายในองค์กรเดียวกัน และนโยบายยังช่วยให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานเป็นไปได้อย่างง่ายขึ้น
3. นโยบายก่อให้เกิดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการบริหารงานทุกชนิด การบริหารงานโดยมีเป้าหมายจะทำให้ประหยัดทั้งการเงิน เวลา บุคลากร รวมถึงพลังความสามารถหรือศักยภาพของบุคลากรเหล่านั้นด้วย นอกจากนี้ยังทำให้การทำงานของบุคลากรเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุถึงเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเช่นเดียวกัน
4. นโยบายที่ดีจะช่วยสนับสนุน ส่งเสริมการใช้อำนาจของผู้บริหารให้เป็นไปโดยถูกต้องมีเหตุผลและมีความยุติธรรม อันจะนำมาซึ่งความเชื่อถือ ความจงรักภักดี และความมีน้ำใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา
5. นโยบายจะช่วยให้เกิดการพัฒนาทางด้านการบริหาร เพราะนโยบายจะพัฒนาผู้บริหารงานหรือผู้ใช้ให้มีความสามารถในการแปลความ และทำให้นโยบายเป็นสิ่งที่สามารถจะปฏิบัติ

ได้ นอกจากนั้นนโยบายจะพัฒนาผู้บริหารให้รู้จักคิดทำนโยบายขึ้น แทนที่จะคิดปฏิบัติตามนโยบาย แต่เพียงอย่างเดียว นอกจากความสำคัญของนโยบายที่ได้กล่าวแล้ว

แมสซี และ ดักลาส (นกดล พูลสวัสดิ์. 2551: 45 – 47; อ้างอิงจาก Massie; & Douglas. 1981) และ วิโรจน์ สารรัตนะ (2543: 35) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของนโยบายกับการบริหารสอดคล้อง และตรงกันหลายประการ ดังนี้

1. นโยบายช่วยให้ประหยัดเวลา กล่าวคือ นโยบายเป็นสิ่งที่คิดหรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนแล้ว ดังนั้นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจึงไม่จำเป็นต้องคิดขึ้นใหม่ทั้งหมด เป็นแต่เพียงการเอาข้อมูลที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นปัจจัยเพื่อประกอบการตัดสินใจ และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

2. นโยบายก่อให้เกิดการประสานงาน กล่าวคือ ในองค์การหนึ่งๆ ย่อมประกอบด้วยหน่วยงานย่อยหลายหน่วยงาน นโยบายเดียวกันจะช่วยในแต่ละหน่วยงานย่อยสามารถคาดการณ์ ตัดสินใจ และปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องยิ่งขึ้น และโดยนโยบายเดียวกันย่อมจะช่วยให้หน่วยงานเหล่านั้นทำงานประสานกันด้วยดี

3. นโยบายช่วยให้องค์การเกิดความมั่นคง และสามารถลดความเครียดของสมาชิกภายในองค์การได้เพราะสมาชิกทุกคนเข้าใจถึงทิศทางและเป้าหมายในการปฏิบัติงาน

4. นโยบายที่ชัดเจนจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารแต่ละระดับและแต่ละบุคคลกล้าที่จะคิดตัดสินใจ เพราะทุกคนทราบถึงพิสัยและขอบเขตของความรับผิดชอบที่ตนเองสามารถตัดสินใจได้

5. นโยบายจะทำหน้าที่เป็นโครงสร้างที่จะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหารระดับต้น และจะเป็นตัวที่ช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงสามารถมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้กับผู้บริหารระดับต้นเหล่านั้นได้ตรงกับความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

6. นโยบายที่ชัดเจนจะช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปโดยถูกต้อง ยุติธรรม และเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น นโยบายที่กำหนดขึ้นมีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจของบุคลากรทุกฝ่ายในองค์การ และเป็นนโยบายที่บุคคลทุกฝ่ายในองค์การคิดค้น

นโยบายคือกรอบและเครื่องชี้นำแนวปฏิบัติ เป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือตัดสินใจเพื่อการดำเนินการต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปกติแล้วนโยบายจะถูกประกาศใช้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่าง มีระบบและเป็นทางการ นโยบายมีหลายระดับแต่ละระดับ จะมีขอบเขตครอบคลุมเป้าหมายผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ที่ได้รับผลจากการปฏิบัติ และความชัดเจนของนโยบาย นอกจากนั้น นโยบายในระดับต่างๆ ต้องมีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกัน

การบริหารงานสถานศึกษาใดจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายที่ดีของนโยบายของสถานศึกษานั้น ดังที่วิโรจน์ สารรัตนะ (2548: 21) กล่าวถึงนโยบายที่ดี ว่ามีลักษณะดังนี้ คือ 1) ต้องมีเป้าหมายที่ส่งผลประโยชน์แก่องค์การหรือประชาชนโดยส่วนรวมมากที่สุด 2) ครอบคลุมภารกิจทุกด้านและมีความสอดคล้อง สนับสนุนซึ่งกันและกันไม่ขัดแย้งกัน 3) ควรได้มาจากการกลั่นกรอง

ถึงความสำคัญ หรือความต้องการ 4) นโยบายที่ดีควรประกอบด้วยเป้าหมาย แนวทาง และกลวิธีที่ดี ดำเนินการได้รวดเร็วและเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด 5) ต้องมีเนื้อหาเป็นหลักในการดำเนินงานและมีหลักประกันในการประเมินความสำเร็จทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และ 6) นโยบายที่ดีจะเป็นข้อความที่ชัดเจน ถ่ายทอดไปสู่ผู้ปฏิบัติได้โดยง่ายและมีความเข้าใจตรงกัน

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การกำหนดนโยบาย และแนวทางปฏิบัติ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดนโยบาย แนวทางการปฏิบัติ จัดให้มีการประชุมชี้แจงนโยบาย สรรวจความสนใจและความถนัดของผู้เรียน แต่งตั้งบุคลากร ดำเนินการจัดทำเอกสารและคู่มือ กำหนดกฎเกณฑ์ รูปแบบในการปฏิบัติ และจัดให้มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ครบ 8 กลุ่มสาระ

5.2 การนิเทศและติดตาม

งานบริหารการศึกษา มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา ดังนั้นในการบริหารการศึกษาผู้บริหารจำเป็นจะต้องทำงานสองอย่างคือ งานบริหาร และงานนิเทศ ซึ่งในปัจจุบันนี้ผู้บริหารมีบทบาทในการนิเทศมาก ผู้บริหาร เป็นบุคคลสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของ เพราะผู้บริหารจะเป็นตัวจักรสำคัญของโรงเรียนในการวางแผนงาน ดำเนินงาน ประสานงาน และเป็นผู้นิเทศหน่วยงานซึ่งผู้บริหารจะต้องมีความสามารถระดับมืออาชีพ จึงจะสามารถ นำพาให้องค์กรอยู่รอดและมีความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคสมัยนี้ก็ต้องมีฝีมือระดับอาชีพจึงจะสามารถบริหารและจัดการศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายได้

การนิเทศและติดตามเป็นสิ่งจำเป็นต่อการบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนมีอาจจะเลยได้ เพราะเป็นหน้าที่โดยตรง ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจเทคนิคและวิธีการนิเทศ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องรู้บทบาทหน้าที่ และแนวทางการปฏิบัติงานตามภารกิจของตน เพื่อประสานการดำเนินการนิเทศและติดตามภายในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541: 59) มีนักวิชาการ กล่าวถึง การนิเทศและติดตามไว้ดังนี้

การนิเทศและติดตาม คือ ความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษา ในการให้คำแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีการเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอน ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครูและนักเรียน (Good. 1973: 575) ส่วน จอห์น (John. 2002: 1 – 3) กล่าวว่า การนิเทศและติดตาม เป็นจุดรวมของประสบการณ์ ความต้องการ และวัตถุประสงค์ การนิเทศเป็นเครื่องช่วยเหลือ และสนับสนุน เช่นเดียวกับ แฮร์ริส (Harris. 1975: 19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศ คือ สิ่งทีบุคคลในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินงานหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน มุ่งให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลในด้านการสอนเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2538: 218 – 219) กล่าวว่า การนิเทศและติดตามมุ่งช่วยเหลือประสานงาน บริการ เพื่อให้การดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาดำเนินการเรียนการสอน พัฒนาทั้งคุณภาพครูและนักเรียนเพื่อสนองนโยบาย และ

จุดประสงค์ทางการศึกษา การนิเทศเป็นกิจกรรมที่ผู้อยู่ในโรงเรียนร่วมกัน จัดทำเพื่อให้ประสิทธิภาพ การสอนของครู (เยาวยา เดชะคุปต์. 2542: 131) ซึ่งการนิเทศและติดตามเป็นกระบวนการทำงาน ร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเพื่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2543: 176) กรมวิชาการ (2540: 38) ได้กล่าวถึง การนิเทศและติดตามผล เป็นส่วนหนึ่งของการกำกับงาน (Monitoring) และเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจงาน (Check) ของระบบคุณภาพ การกำกับงานเป็นการรวบรวมข้อมูล การปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ เพื่อปรับแก้ไขวิธีการปฏิบัติเพื่อให้ผลงานเป็นไปตามแผน การนิเทศ และติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จัดเป็นการประเมินภายใน (Internal Control)

กรมวิชาการ (2546: 8) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการนิเทศและติดตามว่ามีขั้นตอน ดังนี้

1. นิเทศและติดตามการจัดทำแผน โครงการ ปฏิบัติงานของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน และอนุมัติให้ความเห็นชอบ

2. นิเทศติดตามการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องให้เป็น ไปตาม ระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศและติดตาม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ให้คำปรึกษา การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้คำแนะนำทักษะความรู้แก่ผู้สอน และ สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ตลอดจนการนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน การปฏิบัติ กิจกรรม สรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5.3 การส่งเสริมและสนับสนุน

การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน เป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจาก การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุง คุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และ ความสามารถของผู้บริหาร มีนักวิชาการ นักการศึกษา ให้ความหมายไว้ ดังนี้

การส่งเสริมและสนับสนุน คือ การให้ความสำคัญและการขยายขอบเขตในโครงการหรือ กิจกรรมให้ดีขึ้นมีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ขึ้นด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ บุคลากร ความรู้ โอกาสและกำลังใจ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มี ความเป็นไปได้ อย่างเป็นรูปธรรม สามารถจะดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มั่นคง และยั่งยืน การส่งเสริม คือ การกระทำ ต่างๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจ เห็นความสำคัญของเรื่องที่ปฏิบัติ (กรมวิชาการ. 2543: 72)

ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียนคือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะ ที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากการรายงานการประชุมระดับชาติ (Nation Conference of Professors of Educational Administration (บุญชัย จงกลนี้. ม. ป. ป.: 14 – 15)

ได้มีการประมวลปรัชญา ของการบริหารการศึกษา ไว้ว่า

1. ผู้บริหารต้องใช้ความฉลาด ไหวพริบมาแก้ไขปัญหาค้นหาต่างๆ ที่สำคัญในการบริหาร (Application of Intelligence to life Problems)
2. ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้บุคคลจำนวนมาก หรือบุคคลหลายๆ คนเข้ามามีส่วนร่วม ในการกระทำ โดยไม่ทำงานตามลำพัง (Necessity of Social Group Action)
3. ผู้บริหารต้องเคารพความเป็นคนของแต่ละคน และจะต้องให้ความยอมรับนับถือ ในความเห็น ธรรมชาติ และความสามารถของผู้อื่น (Respect of the Individual)
4. ผู้บริหารต้องยึดเป้าหมายหรือ จุดประสงค์ของการศึกษาเป็นหลัก การบริหาร การศึกษา จะไม่มีความหมายถ้าขาดเป้าหมายดังกล่าว นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องถือว่า เป้าหมายหรือ จุดประสงค์ของการศึกษาย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเหมาะสมกับสภาพ ของสังคม ในฐานะผู้นำผู้บริหาร จะต้องปรับปรุงการศึกษา ให้เหมาะสมกับสภาพ สังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (Function Social Organization)
5. ผู้บริหารจะต้องถือว่าตนเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ประสานประโยชน์ ซึ่งเข้ามาให้บริการ แก่บุคคลอื่นทุกๆ คน ในการที่จะช่วยให้เขาดำเนินงานต่างๆ ในการให้การศึกษาให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ ที่สุด (Administrator as Group Instrument)
6. ผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสให้บุคคลทั้งหลายมาทำความเข้าใจกันได้ทุกเมื่อและ รับฟังความคิดเห็น ของบุคคล ทุกคนในวงการศึกษและในชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ (Freedom of Communication)
7. ผู้บริหารจะต้องถือว่าตนเองเป็นผู้นำ มิใช่เจ้านายผู้ทรงอำนาจ (Administrator as a Leader)
8. ผู้บริหารต้องถือว่า ตนเอง คือ นักการศึกษา ผู้ยึดมั่นในปรัชญาของการศึกษา จึงต้องปฏิบัติและวางตนอย่างนักการศึกษา (Administrator as an Educator)
9. ผู้บริหารจะต้องเสียสละทุกอย่างเพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชนและเพื่อให้สังคมดี ขึ้นทุกๆ ทาง (Dedication of Pubic Education to Community Betterment)
10. ผู้บริหารจะต้องประสานงานประสานน้ำใจ ระหว่างชาวบ้านกับสถานศึกษาใน การดำเนินงาน การศึกษา (School Community Integration in Education)
11. ผู้บริหารจะต้องประเมินผลงานตนเองอยู่เสมอ การประเมินจะต้องทำทั้งสองอย่าง คือ ประเมินวิธีการ หรือกระบวนการทำงานพร้อมๆ กันไปกับการประเมินการปฏิบัติงาน เพราะการทำงาน จะมุ่งเอาแต่ผลอย่างเดียวไม่ได้ วิธีการก็จำเป็น (Two Fold Evaluation of Administration Means and Ends)
12. ผู้บริหารต้องเคารพในวิชาชีพของการบริหาร และมีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ จะไม่ทำความเสื่อมเสีย ให้ผู้คนที่เหยียดหยามวิชาชีพของนักบริหาร (Professional Integrity and Responsibility)
13. ผู้บริหารจะต้องขวนขวายหาความรู้ใส่ตนอยู่เสมอ และแสวงหาความชำนาญ ทุกวิถีทาง เพื่อให้การบริหารงานของตนเองทันสมัย (Necessity for Professional Growth)

กรมวิชาการ (2546: 8) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในด้านการประสานงานส่งเสริมสนับสนุน ดังนี้

1. ให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. สนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5. การประสานงานแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญทำให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ที่จะต้องบริหารแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตย จะให้ความสำคัญ ให้เกียรติและเคารพ ในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน ยอมรับและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นร่วมแก้ปัญหาและร่วมตัดสินใจ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีความเชื่อมั่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้ร่วมงาน ซื่อสัตย์ จริใจ ส่งเสริมและสนับสนุน มีความสามารถกระตุ้น และจูงใจให้เกิดความรักและความผูกพันในโรงเรียน (วิเชียร วงศ์คำจันทร์. 2556: ออนไลน์)

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การส่งเสริมและสนับสนุน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เข้าร่วมกิจกรรมระดับชาติ ให้ครูได้เข้ารับการฝึกอบรม จัดให้มีการทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งงบประมาณ และสื่อต่างๆ

5.4 การประเมินและรายงาน

ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการศึกษาประสบความสำเร็จ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนไทยที่สมบูรณ์

การประเมินและการรายงานนับเป็นเครื่องมือ หรือองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ที่องค์ประกอบต่างๆ มีความเชื่อมโยงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งยังมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับแผนงานขององค์กร ซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้นมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การบริหาร ทรัพยากรบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ศิริพร เพ็ชรมณี. 2555: 1) ได้มีนักวิชาการ นักการศึกษา ให้ความหมายและแนวคิดของการประเมินและรายงาน ไว้ดังนี้

การประเมิน (Evaluation) คือ การตัดสินใจที่เป็นระบบครอบคลุมจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้โดย การประเมินดูว่ากิจกรรมที่ทำเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด บางครั้งต้องใช้ปริมาณจากการวัด มาพิจารณาตัดสินด้วยคุณธรรม การประเมินผลจึงเป็นเรื่องของการใช้เหตุผลเป็นฐานในการพิจารณา ด้วยว่า อะไรเหมาะ อะไรดี อะไรควร (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2543: 12; อ้างอิงจาก Gronlund. 1981) สอดคล้องกับ ภัทรา นิคมานนท์ (2543: 13) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นการนำข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดมาใช้ในการตัดสินใจ โดยการหาข้อมูลสรุป ตัดสิน ประเมินค่า หรือ ตีราคาโดยเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่นๆ โดยใช้เกณฑ์ หรือกลุ่ม หรือดุลยพินิจ

คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543: 26 – 27) ได้ให้แนวคิดประเมินต้องประเมินให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการและผลงานโดยมี ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน
2. พิจารณาขอบเขตเกณฑ์ วิธีการและสิ่งที่จะประเมิน
3. พิจารณากำหนดองค์ประกอบ และผู้ประเมินว่ามีใครบ้างที่จะเป็นผู้ประเมิน เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้เกี่ยวข้อง
4. เลือกเทคนิคและเครื่องมือการประเมินหลากหลายเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเกณฑ์ในการประเมิน เช่น การทดสอบ การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม ฯลฯ
5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรมระหว่างทำงานกลุ่ม/โครงการ เหตุการณ์/งานพิเศษ ฯลฯ
6. วิเคราะห์และจัดการข้อมูลการประเมิน เช่น รายงานกระบวนการ แฟ้มสะสมผลงานการบันทึกข้อมูล
7. สรุปผลการประเมิน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2543: 328) กล่าวว่า การประเมินและรายงาน เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของแผนงานและการประเมินผลสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติไปแล้ว ซึ่งการประเมินและรายงานมีการวางระบบการประเมินตนเองแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุม กำกับ นิเทศ และประเมินการดำเนินงานและรายงานต่อที่ประชุม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 151)

กรมวิชาการ (2546: 8) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในด้านการประเมินและรายงานแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. รับทราบผลการประเมินผล พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป
2. รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป

การประเมิน และรายงานเป็นกระบวนการสำคัญที่มีส่วนเสริมสร้างความสำเร็จ โดยมีการประเมิน เพื่อพัฒนาและค้นหาศักยภาพของบุคคล

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินและรายงาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการกำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล โดยให้คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ติดตามผล ประเมินบุคลากร จัดทำรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา

6. วรรณกรรมตัวแปรอิสระ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งผลงานวิจัย พบว่ามีตัวแปรที่สำคัญ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

6.1 วุฒิกการศึกษา

ผู้ที่มีความคิด มีปัญญา และมีวิสัยทัศน์ จะสามารถสร้างประสิทธิผลให้เกิดกับองค์กร (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2539: 5) จากการวิจัยของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาประชาบาล พบว่า วุฒิกการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ; และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2527: 70 – 71) ส่วน เพนด์เลย์ (Pendley. 1985: 98) พบว่า การศึกษาของครูใหญ่มีผลต่อการบริหารงานของโรงเรียนให้บรรลุความสำเร็จเป็นอย่างมาก กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536: 135) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนจะแปรปรวนไปตามวุฒิกการศึกษาของครูใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผลต่ำ ครูใหญ่จะมีวุฒิกการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ในขณะที่โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผลสูง ครูใหญ่จะมีวุฒิกการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือปริญญาโท สอดคล้องกับแนวคิด บีเวอร์ (วีไลวรรณ วิทยารธรรมช. 2543: 45; อ้างอิงจาก Bever. 1987: 12) ได้กล่าวว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาในระดับสูงที่มักคาดหวังส่งเสริมให้ลูกมีการศึกษาในระดับที่สูงด้วย เพราะถือว่าการศึกษาเป็นวิถีทางสำคัญในการก้าวสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน และเกียรตินิยมชื่อเสียงของลูกและครอบครัวในอนาคต ถ้าระดับการศึกษาของบิดามารดาต่ำ ก็จะทำให้ขาดความรอบรู้ หรือมองไม่เห็นความสำคัญทางการศึกษา ทำให้ความคาดหวังทางการศึกษาต่ำลงไปด้วย หรือไม่คาดหวังทางการศึกษา แต่จะคาดหวังด้านการทำงานบ้านแม่บ้านภรรยาและหารายได้ หรือประกอบอาชีพมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี อัครโกสิน (2531: บทคัดย่อ) ศุภร วัฒนพฤกษา (2538: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน มิได้มีความคิดเห็นเหมือนกันหมดทุกคน แต่ไม่อาจยืนยันได้เสมอไปว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีความคิดที่ดีกว่ากันได้

จะเห็นว่า ระดับการศึกษา แสดงให้เห็นถึง การเป็นผู้มีความรู้ ความคิด สติปัญญา ทักษะคติ และวิสัยทัศน์ ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะคำนึงถึงประสิทธิภาพและความสำเร็จของการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน

6.2 กิจกรรมที่รับผิดชอบ

หน้าที่ความรับผิดชอบหรือกิจกรรมที่รับผิดชอบ หมายถึง ภาระหรือพันธะผูกพัน ในการจะปฏิบัติหน้าที่การงานของผู้ร่วมงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร เนื่องจากบุคคลต้องอยู่ร่วมกันทำงานในองค์กรจำเป็นต้องปรับลักษณะนิสัย เจตคติของบุคคลเพื่อช่วยเป็นเครื่องผลักดันให้ปฏิบัติงานตามระเบียบรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและมีความซื่อสัตย์

สุจริต คนที่มีความรับผิดชอบ จะทำให้การปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยความราบรื่น ความรับผิดชอบจึงเป็นภาระผูกพันที่ผู้นำต้องสร้างขึ้นเพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างดี (นิภาพรรณ สุวรรณาน. 2541: 163 – 164) หน้าที่และความรับผิดชอบ เป็นกิจที่บุคคลต้องกระทำให้สำเร็จตามคำสั่ง ตามกฎหมาย ตามหลักศีลธรรมคุณธรรม หรือด้วยสำนึกในความถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นเมื่อก้าวถึง หน้าที่และความรับผิดชอบของครู จึงหมายถึงกิจที่ผู้เป็นครู จำเป็นต้องกระทำให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ซึ่งการกระทำของครูอาจจะเป็นไปโดยอาศัยหลักคุณธรรม จริยธรรม กฎหมาย หรือด้วยสำนึกในความถูกต้องเหมาะสมได้

6.3 ประสบการณ์ในการฝึกอบรม

ประสบการณ์ (Experience) หมายถึง ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมา การทำงานให้ได้ เกิดจากการเรียนรู้ แต่การทำงานให้ดี เกิดจากประสบการณ์ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานในครั้งถัดไป (เปรมมิกา อ่อนธานี. 2556: ออนไลน์) และประสบการณ์ คือ ความรู้ที่เกิดจากการที่เราได้กระทำหรือได้พบเห็นบางสิ่งบางอย่างมาในชีวิต (สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน. 2556: ออนไลน์) โดยประสบการณ์การทำงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารประสบความสำเร็จหรือบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานสูงย่อมมีความสามารถในการทำงานมากกว่า (เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2547: 173 – 174) เช่นเดียวกับ ธงชัย สันติวงษ์; และ ชัยยศ สันติวงษ์ (2533: 54) กล่าวว่า ประสบการณ์การทำงานเป็นตัวแปรสำคัญ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน เพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน นอกจากนี้ กัญญา สุวรรณแสง (2536: 81 – 82) ได้เสนอความคิดเห็นว่า ประสบการณ์ย่อมก่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทุกคนได้รับประสบการณ์ไม่เท่าเทียมกัน ผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าจะเรียนรู้และปฏิบัติงานได้ผลสำเร็จได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย สุชาติ เครือแก้ว (2546: 115 – 117) ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีสมรรถภาพในการนำ แตกต่างกัน นอกจากนี้ วาริท บุญสร้างสม (2548: บทคัดย่อ) กล่าวว่า ระยะเวลาทำงานของพนักงานที่ต่างกัน มีระดับการรับรู้ในการบริหารคุณภาพโดยรวมทั่วทั้งองค์กรต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ยุวดี ยางสวย (2550: 88 – 89) ที่กล่าวว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีสมรรถนะในด้านการบริหารจัดการห้องเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

การฝึกอบรมถือเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์อย่างหนึ่ง การฝึกอบรมเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคลากร สามารถกระจายความรู้ได้กว้างและรวดเร็ว (Frederich, H. Harbinson; & Charies. 1964: 1) อรพรรณ พรสีมา (2537: 3) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาบุคคลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ มีความชำนาญและมีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องหนึ่งถึงขั้นนำไปปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับชูชัย สมितिไกร (2542: 7) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกจัดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ ส่งผลให้บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อองค์กร และปฏิบัติงานดีขึ้นกว่าเดิม การฝึกอบรมช่วยให้ระบบวิธีปฏิบัติงานมีสมรรถภาพสูงขึ้น ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเอง

เพื่อความก้าวหน้า (สมาน แก้วไสย์. 2545: 76; อ้างอิงจาก สมพงษ์ เกษมสิน. 2518: 285)

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีด้านประสบการณ์การทำงาน จะเห็นว่า ประสบการณ์ก่อให้เกิดความสามารถ และส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กร นอกจากนี้ ประสบการณ์ยังทำให้บุคคลมีพฤติกรรมและทัศนคติที่แตกต่างกัน

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วุฒิศึกษา กิจกรรมที่รับผิดชอบ ประสบการณ์ในการฝึกอบรม เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรดังกล่าวว่า ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง 4 ด้าน คือ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน อยู่ในระดับมากน้อยเพียงไร และแตกต่างกันอย่างไร

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยภายในประเทศ

จักรินทร์ โอวาทมหาศิลป์ (2549: 85 – 86) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมยุวกาชาดของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนกิจกรรมยุวกาชาดที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่มีอายุมากกว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากกว่า และความคิดเห็นของครูต่อการจัดกิจกรรมยุวกาชาดตามคุณวุฒิ พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมยุวกาชาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดกิจกรรมยุวกาชาดตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

กฤษณะ คำสุวรรณ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนบูรณะศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารใน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ ด้านการนิเทศและติดตาม ด้านการส่งเสริมสนับสนุนด้านการประเมินและรายงาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และบทบาท ในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อเสนอว่า ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผู้ปฏิบัติให้ชัดเจน และควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ควรกำหนดให้มีการนิเทศ การติดตาม และสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

คติ ปรีชา (2550: 91 – 99) ได้ทำการศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหาร สภาพปัญหาและแนวทาง

พัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้างานกิจกรรมนักเรียน หัวหน้างานแนะแนวและสวัสดิการการศึกษา ครูผู้สอนและนักศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำองค์กรและด้านการควบคุมองค์กร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เกือบทุกข้อทุกด้าน ในแต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน กิจกรรมในแต่ละด้านที่มีการปฏิบัติต่ำกว่ากิจกรรมอื่น ซึ่งสมควรได้รับการพัฒนา คือ การสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือจากผู้ประกอบการนักศึกษาในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผลการประเมินให้บุคลากรทุกฝ่าย ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบ

มณี ครุไชยศรี (2550: 51 – 60) การค้นคว้าแบบอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย ในด้านผู้บริหารพบว่าให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมอย่างเต็มที่ ตลอดจนเครือข่ายผู้ปกครองก็เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ส่วนกิจกรรมลูกเสือยังมีผู้เรียนส่วนน้อยที่ยังต้องพัฒนาทักษะการปฏิบัติตามหลักสูตรลูกเสือ ส่วนกิจกรรมแนะแนวสามารถให้บริการได้ตามแผนงาน นอกจากนี้ ผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังมีส่วนส่งเสริมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สำหรับแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ แผนการจัดกิจกรรม ควรมีลักษณะการยืดหยุ่นได้ ควรส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาทักษะการจัดกิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมชมรม เสริมหลักสูตร ควรพัฒนาสถานที่และจัดหาอุปกรณ์ให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนเพิ่มขึ้น ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการนำเสนอผลงานกิจกรรมของผู้เรียนในโอกาสต่าง ๆ เพิ่มขึ้นด้วย

ยุพิน พุ่มพิบูลย์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนคลองตาจ่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยการเข้าร่วมประชุม รับฟังคำชี้แจง ทำความเข้าใจกับกิจกรรมและประสานงานกับครูผู้สอนและโรงเรียน การสนับสนุนทรัพยากรโดยอาสาเป็นครู เป็นวิทยากร สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สถานที่ประกอบการ และแหล่งเรียนรู้ การบริจาคทรัพย์สิน และอาหารกลางวัน ที่ให้นักเรียนไปศึกษาและการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการพูดคุยซักถามนักเรียน แนะนำแก้ไขปัญหา ให้คะแนนผลงานนักเรียน และให้ข้อมูลแก่ครูอย่างไม่เป็นทางการ สำหรับปัญหา ได้แก่ โรงเรียนขาดการประสานงานกับชุมชน มีการประชาสัมพันธ์น้อย

ณัฐชยา ฐานีสร และคณะ (2551: บทคัดย่อ) จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภททั้งกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมในเครื่องแบบ และกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน จะมีลักษณะการบริหารจัดการ กระบวนการจัด

กิจกรรม การวัดและประเมินผล และปัจจัยที่ส่งผล มีความหลากหลายแตกต่างกันออกไปตามบริบทของสถานศึกษา และจากผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เป็นผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ที่อยู่ในระดับดี และมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ การดนตรีและกีฬา รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ และด้านการมีทักษะในการทำงานและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

บาร์เนส (Barnes. 1990: 337) ได้ศึกษาบทบาทของกิจกรรมนักเรียนในโปรแกรมของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา พบว่า บทบาทของกิจกรรมนักเรียนไม่มีความแตกต่างระหว่างมุมมองปัจจุบันของนักธุรกิจ และครู ในส่วนความคาดหวัง ทศนคติในปัจจุบัน ก็พบว่าไม่แตกต่างกัน สิ่งที่ทั้ง ครู และผู้บริหารคำนึงถึงคือ การพัฒนากิจกรรมนักเรียน การประเมินโปรแกรม การฝึกผู้นำนักเรียน

เบิร์นเนทท์ (Burnett. 1996: 282) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของความสำเร็จของนักเรียนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร ส่งผลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักเรียนที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียน มีแนวโน้มจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียน

ไฮเดล และ เคียธ (Haidle; & Keith. 1996: 142) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการสนับสนุนให้ผู้ปกครองส่งนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนคริสเตียน พบว่า โรงเรียนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยมคือ โรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมนักเรียนได้อย่างดีเยี่ยมเหมาะสมกับวัยของนักเรียน และมีครูที่คอยดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี

ฮอว์ลเวย์ (Holloway. 2002: Online) ได้ศึกษากิจกรรมนอกหลักสูตร และการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในที่ตั้งดูความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มาจากการได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนอกหลักสูตร นอกจากนี้ยังพบว่า นอกจากนักเรียน จะได้รับความรู้ และประสบการณ์จากการทำกิจกรรมแล้ว ยังได้รับรายได้ นอกจากนี้ ยังเป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคม กิจกรรมนอกหลักสูตร จึงก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็น การเสริมสร้างทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ผลของการที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร ยังพบว่า เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมชอบที่จะมาอยู่ในโรงเรียนมากกว่าเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้การที่เด็กทำกิจกรรมเกี่ยวกับวิชาใดก็จะทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชานั้น เช่น เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ด้วย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้ จึงได้มีการทำการศึกษา ระดับการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน (ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร กิจกรรมชุมนุม

ชมรม) และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ของครูผู้สอนในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง อ่างทอง ทำการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนที่แตกต่างกัน ระดับการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอน ศึกษาจากองค์ประกอบของการสอน ประกอบด้วย การตั้งวัตถุประสงค์การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล และยังมีผู้ใดศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ผู้ทำการศึกษาจึงต้องการศึกษาปัญหาและความต้องการในเรื่องนี้ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็น ข้อมูลในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและนำเสนอตามลำดับ ต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 193 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยการกำหนดตามตารางเคร์จซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย เพื่อหาโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนเทศบาล 1 วัดต้นสน	42	28
โรงเรียนเทศบาล 2 วัดโล่ห์สุทธาวาส	38	25
โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยมงคล	113	74
รวม	193	127

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น มี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับ กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน และประสบการณ์ในการฝึกอบรมของครูผู้สอน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารตำราและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประมวลเป็นแนวคิดในการสร้างคำถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในด้านภาษาเนื้อหา หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

4. นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC (Item- Objective Congruence Index) ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน คือ

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ กรรมการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.2 อาจารย์ เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบูรณ์ อ่อนมั่ง อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.4 อาจารย์ ดร.ณิศา เขยชุ่ม อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4.5 พระอาจารย์พระมหา ดร.ปัญญา แล่นปีว อาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดเทพศิลา กรุงเทพมหานคร

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนจำนวน 30 คน ในโรงเรียนชุมชนเทศบาลวัดป่าโมกข์ (นรสีห์วิทยาการ) สังกัดสำนักงานเทศบาลตำบลป่าโมกข์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach. 1970: 161) จากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถาม ด้วยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้าน ดังนี้ การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ เท่ากับ .85 การนิเทศและติดตาม เท่ากับ .85 การส่งเสริมและสนับสนุน เท่ากับ .86 และการประเมินและรายงาน เท่ากับ .90

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ขอลงหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมแบบสอบถามไปติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตให้ครูตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้ครูโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน จำนวน 127 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 121 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและโดยรวม แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย เป็นระดับการปฏิบัติตามความคิดเห็นของครูผู้สอน (บุญชม ศรีสะอาด. 2541: 100) ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับปฏิบัติมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับปฏิบัติมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับปฏิบัติปานกลาง
1.51 – 2.00	หมายถึง	ระดับปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ
  - 1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง หรือ IOC (Item Objective Congruence Index)
  - 1.2 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน
  - 2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
  - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
  - 3.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน ประสพการณ์ในการฝึกอบรมของครูผู้สอน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test Independent)
  - 3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง มีดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ระดับชั้นแบ่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของการมีนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตาม กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตาม วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน และประสบการณ์ในการฝึกอบรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลปรากฏ ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน		
ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี	91	75.2
สูงกว่าปริญญาตรี	30	24.8
รวม	121	100.0
กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน		
ครูผู้สอนกิจกรรมด้านแนะแนว	50	41.32
ครูผู้สอนกิจกรรมด้านกิจการนักเรียน	53	43.80
ครูผู้สอนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	18	14.88
รวม	121	100.00
ประสบการณ์ในการฝึกอบรม		
เคยได้รับการฝึกอบรม	67	55.40
ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม	54	44.60
รวม	121	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 75.2 หน้าที่ความรับผิดชอบส่วนใหญ่รับผิดชอบกิจกรรมนักเรียน จำนวน

53 คน คิดเป็นร้อยละ 43.80 ประสบการณ์ในการฝึกอบรม ส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรม จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การบริหารการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง อ่างทอง ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงานโดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 4 – 11

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ	3.80	.40	มาก
2. การนิเทศและติดตาม	3.96	.49	มาก
3. การส่งเสริมและสนับสนุน	3.86	.52	มาก
4. การประเมินและรายงาน	4.06	.63	มาก
รวม	3.92	.44	มาก

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า การบริหารการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การประเมินและรายงาน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .63) การนิเทศและติดตาม ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .49) การส่งเสริมและสนับสนุน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .52) และการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .40) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อ

การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของหลักสูตร สถานศึกษา	3.50	.65	ปานกลาง
2. จัดให้มีการประชุมเพื่อชี้แจงนโยบายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแก่บุคลากรฝ่ายต่างๆ	3.71	.71	มาก
3. กำกับดูแลการสำรวจความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	3.80	.71	มาก
4. แต่งตั้งบุคลากร / มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.72	.65	มาก
5. ดำเนินการจัดทำเอกสาร/คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประจำปีโดยครูมีส่วนร่วม	3.18	.62	ปานกลาง
6. จัดให้ครูและนักเรียนวางแผนจัดกิจกรรมตามความถนัดและสนใจ	4.20	.67	มาก
7. ผู้บริหารแจ้งเกณฑ์การนิเทศและติดตาม	3.83	.65	มาก
8. จัดให้มีกิจกรรมที่มุ่งเสริมให้นักเรียนตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้	3.56	.68	มาก
9. จัดให้มีกิจกรรมที่มุ่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.78	.60	มาก
10. มีแผนการจัดกิจกรรมบูรณาการองค์ความรู้ตาม 8 กลุ่มสาระ	4.00	.66	มาก
11. การศึกษาข้อมูลแหล่งวิทยาการการเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่น	3.81	.62	มาก
12. กำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมให้เป็นผู้ที่ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร	3.84	.67	มาก
รวม	3.80	.40	มาก

จากตาราง 5 การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ดังนี้ จัดให้ครูและนักเรียนวางแผนจัดกิจกรรมตามความถนัดและสนใจ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .67) รองลงมาคือ มีแผนการจัดกิจกรรมบูรณาการองค์ความรู้ตาม 8 กลุ่มสาระ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .66) และกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมให้เป็นผู้ที่ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .67) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง การนิเทศและติดตาม โดยรวมและรายข้อ

การนิเทศและติดตาม	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีแผนการนิเทศกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.74	.60	มาก
2. มีการติดตามผลกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย	3.84	.67	มาก
3. ช่วยเหลือและแนะนำครูที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม	3.83	.72	มาก
4. การติดตามดูแลให้มีการจัดทำและจัดเก็บข้อมูลของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.10	.72	มาก
5. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.81	.72	มาก
6. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมตามสภาพจริง	4.53	.67	มากที่สุด
7. จัดให้มีการสรุปรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรม	3.82	.72	มาก
รวม	3.96	.49	มาก

จากตาราง 6 การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง การนิเทศและติดตาม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ดังนี้ สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .67) รองลงมาคือ การติดตามดูแลให้มีการจัดทำและจัดเก็บข้อมูลของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .72) และมีการติดตามผลกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .67) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง การส่งเสริมและสนับสนุน โดยรวมและรายข้อ

การส่งเสริมและสนับสนุน	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนวางแผนจัดกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน	3.65	.70	มาก
2. สนับสนุนให้มีแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมที่สอดคล้องวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรม	3.76	.70	มาก
3. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถที่หลากหลาย	3.82	.59	มาก
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.64	.67	มาก
5. จัดสรรงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรม	3.74	.70	มาก
6. จัดให้มีการทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.04	.85	มาก
7. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับชาติ	3.92	.89	มาก
8. ส่งเสริมให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.10	.84	มาก
9. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.98	.88	มาก
10. ผู้บริหารมีวิธีการและแนวคิดใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาในแต่ละครั้งเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น	3.90	.90	มาก
รวม	3.86	.52	มาก

จากตาราง 7 การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ดังนี้ ส่งเสริมให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .84) รองลงมาคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .88) และส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับชาติ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .89) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง การประเมินและรายงาน โดยรวมและรายข้อ

การประเมินและรายงาน	ระดับปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.98	.91	มาก
2. มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล	4.10	.76	มาก
3. จัดให้มีการติดตามผลกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย	4.18	.80	มาก
4. จัดให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.11	.78	มาก
5. จัดให้มีการประเมินบุคลากรที่จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริง	4.04	.70	มาก
6. จัดส่งรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อคณะกรรมการ สถานศึกษา	3.96	.71	มาก
รวม	4.06	.63	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ด้านการประเมินและรายงาน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับ ดังนี้ จัดให้มีการติดตามผลกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .80) รองลงมาคือ จัดให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .78) และมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .76) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตามกิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน ดังตาราง 9

ตาราง 9 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตามกิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอนโดยรวมและรายด้าน

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	.32	.16	1.00	.369
	ภายในกลุ่ม	118	18.91	.16		
	รวม	120	19.23			
การนิเทศและติดตาม	ระหว่างกลุ่ม	2	.58	.29	1.23	.297
	ภายในกลุ่ม	118	27.79	.24		
	รวม	120	28.37			
การส่งเสริมและสนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	2	.80	.40	1.50	.228
	ภายในกลุ่ม	118	31.54	.28		
	รวม	120	32.34			
การประเมินและรายงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.42	.71	1.79	.172
	ภายในกลุ่ม	118	46.87	.40		
	รวม	120	48.29			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.72	.36	1.94	.149
	ภายในกลุ่ม	118	22.00	.19		
	รวม	120	22.72			

จากตาราง 9 การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามกิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน พบว่า ครูที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาของครูผู้สอน และประสบการณ์ในการฝึกอบรม

ตาราง 10 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือ ปริญญาตรี		ปริญญาตรีหรือสูงกว่า		t	p
	n = 91		n = 30			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ	3.8114	.36	3.90	.40	-1.13	.260
2. การนิเทศและติดตาม	3.91	.48	4.09	.48	-1.77	.079
3. การส่งเสริมและสนับสนุน	3.79	.55	4.07	.36	-2.69*	.008
4. การประเมินและรายงาน	4.03	.67	4.17	.50	-1.09	.280
รวม	3.88	.44	4.06	.33	-1.99*	.049

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นในระดับสูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี ในด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ยกเว้นด้าน การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ด้านการนิเทศติดตาม และด้านการประเมินและรายงาน ไม่แตกต่าง

ตาราง 11 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง
อ่างทอง จำแนกตามประสบการณ์ในการฝึกอบรม โดยรวมและรายด้าน

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	เคยได้รับการฝึกอบรม		ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม		t	p
	n = 67		n = 54			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ	3.81	.42	3.77	.38	.53	.599
2. การนิเทศและติดตาม	3.96	.48	3.94	.49	.16	.871
3. การส่งเสริมและสนับสนุน	3.81	.51	3.91	.53	-1.01	.313
4. การประเมินและรายงาน	4.02	.61	4.12	.66	-.89	.377
รวม	3.90	.43	3.93	.43	-.457	.649

จากตาราง 11 แสดงว่า การบริหารการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามประสบการณ์
ในการฝึกอบรม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการจัด
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง อ่างทอง ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ใน 4 ด้านคือ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปฏิบัติการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตาม วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอนและประสบการณ์ในการฝึกอบรมของครูผู้สอน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญ ดังนี้

1. ทำให้ผู้บริหารทราบถึงระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการปฏิบัติการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองของผู้บริหาร ใน 4 ด้าน คือ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน ซึ่งผู้บริหารสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาประเมินตนเองได้ว่าได้ปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ภายในโรงเรียนมากน้อยเพียงไรตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ได้ปฏิบัติการสอนหรือไม่
2. บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบ ระดับการปฏิบัติการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จำแนกตามวุฒิการศึกษาของครูผู้สอน กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน ประสบการณ์ในการฝึกอบรม มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ภายในโรงเรียนของตนเอง ให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมที่มีความแตกต่างกัน ในด้านวุฒิการศึกษาของครูผู้สอน กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน ประสบการณ์ในการฝึกอบรม มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยการกำหนดตามตารางเคอร์ซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์คุณภาพและความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยการหาค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence Index) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์แบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมติฐาน t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe' s test)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาล เมืองอ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ การนิเทศและติดตาม การส่งเสริมและสนับสนุน และการประเมินและรายงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการปฏิบัติการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาล เมืองอ่างทอง จำแนกตาม วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน และประสบการณ์ในการฝึกอบรมของครูผู้สอน สรุปได้ ดังนี้

2.1 วุฒิการศึกษาต่างกัน ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาล เมืองอ่างทอง โดยรวมและด้านการส่งเสริมและสนับสนุนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่มีวุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นในระดับสูงกว่าครูผู้สอนที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี

2.2 กิจกรรมที่รับผิดชอบต่างกัน ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาล เมืองอ่างทอง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ประสบการณ์ในการฝึกอบรมต่างกัน ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาล เมืองอ่างทองโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาล เมืองอ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญ ในการที่จะส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารต้องมีความเข้าใจหลักการและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับนโยบายของเทศบาลเมืองอ่างทอง ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างทอง. 2554: 53 – 54) พร้อมทั้งได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางที่ใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้ ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน นอกจากนี้ความสามารถในการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา (วิทยากร เชียงกูล. 2553: 4 – 5) เป็นกุญแจแห่งความสำเร็จเพื่อให้เป้าหมายที่วางไว้บรรลุผลสำเร็จ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2550: 23 – 24) ซึ่งผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) มีสำนึกของ ความเร่งด่วนในการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับทุกคนในองค์กร มีการนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่าง สมดุลและมีความคิดก้าวไกลไปข้างหน้าอยู่เสมอ ดังนั้น การเป็นผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญกับผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงาน (เนตรพัฒนา ยาวีราช. 2550: 45) โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญต่อทิศทางการดำเนินนโยบาย การศึกษา พัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน (รุ่งเรือง สุขภิรมย์. 2549: 46) และผู้บริหารโรงเรียน ในยุคปัจจุบันต้องมีความเป็นผู้นำในการปฏิบัติภารกิจที่จะนำโรงเรียนเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญชัย จะเกรง (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษามีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นเดียวกับ ศรีศักดิ์ ศูนย์ไตรภ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการสร้างทีมงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จากการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสร้างทีมงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สำหรับผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาล เมืองอ่างทอง ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน อภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 การบริหารของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก นโยบายที่ดี เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้การกำกับดูแลการบริหารงานเกิดประสิทธิภาพ หน้าที่ของผู้บริหารทุกระดับที่ต้องวางแผนเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการ ปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต ผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดทำนโยบาย อันจะนำไปสู่ความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน (นโยบายการกำกับดูแลที่ดี. 2556: ออนไลน์) นอกจากนี้นโยบายยังจัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในสี่ของปัจจัยทางการบริหาร (Laswell; & Kaplan. 1970; อ้างอิงจาก คณิ่ง สายแก้ว. 2549: 40) สอดคล้องกับคดี ปรีชา (2550: 91 – 99) ได้ทำการศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหาร สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษา จังหวัดลำปาง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการนำองค์กรและด้านการควบคุมองค์กร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.2 การบริหารของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ด้านการนิเทศและติดตาม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากบทบาทของผู้บริหารกับการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547: 7 – 9) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะเกิดได้ต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย สถานศึกษาต้องประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนร่วมกัน พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เวย์เน (ประกอบ กุฎโพธิ์. 2545: 115 – 116; อ้างอิงจาก Wayne. 1980: 1293 – A) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารบทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาบทบาทการนิเทศภายในโดยใช้ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐเวอร์จิเนีย พบว่า งานนิเทศภายในโรงเรียน ผู้รับผิดชอบมาก คือ ครูใหญ่และผู้ช่วยครู ส่วนงานที่ครูใหญ่ใช้เวลามากที่สุด คือ งานนิเทศภายใน เทคนิคการนิเทศที่ได้ผล ได้แก่ วิธีเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมร่วมกับครู เช่นเดียวกับ กฤษณะ คำสุวรรณ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนบูรณะศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ ด้านการนิเทศและติดตาม ด้านการส่งเสริมสนับสนุนด้านการประเมินและรายงาน ผลการวิจัยพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 การบริหารของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการศึกษาประสบความสำเร็จ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนด้านต่างๆ ให้กับบุคลากร เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับ

ขวัญชัย จะเกรง (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมาก ทุกส่วน ยุพิน พุ่มพิบูลย์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนคลองตาจ่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยการเข้าร่วมประชุม รับฟังคำชี้แจง ทำความเข้าใจกับกิจกรรม และประสานงานกับครูผู้สอนและโรงเรียน การสนับสนุนทรัพยากรโดยอาสาเป็นครู เป็นวิทยากร สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และแหล่งเรียนรู้ การบริจาคทรัพย์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่นเดียวกับ ณัฐชยา ฐานีสร และคณะ (2551: บทคัดย่อ) วิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภท ทั้งกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน จะมีลักษณะการบริหารจัดการ กระบวนการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล และปัจจัยที่ส่งผล มีความหลากหลายแตกต่างกันออกไปตามบริบทของสถานศึกษา

1.4 การบริหารของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ด้านการประเมินและรายงาน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งที่จะผลักดันการจัดการเรียนการสอนไปสู่ความสำเร็จ การประเมินและการรายงานนับเป็นเครื่องมือ หรือองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น มีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ศิริพร เพ็ชรมณี. 2555: 1) สอดคล้องกับ แพททริค และ สแตนลีย์ (Patrick; & Stanley. 1998) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ตัวบ่งชี้คุณภาพการสอนและคุณภาพการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการสอนและคุณภาพการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพการสอนคือ 1) มีจุดมุ่งหมายชัดเจน/สอดคล้องกับหลักสูตร 2) มีกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) จำนวนครั้ง (ร้อยละ) ของการใช้อุปกรณ์ต่างๆ 4) มีการประเมินผลผู้เรียน 5) ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 6) มีระบบประเมินคุณภาพการสอนภายในสถาบัน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 2) การนิเทศและติดตาม 3) การส่งเสริมและสนับสนุน และ 4) การประเมินและรายงาน จำแนกตามหน้าที่ความรับผิดชอบและประสบการณ์การทำงาน สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้ที่มีคุณวุฒิสองเป็นผู้ที่มีความคิด มีปัญญา และมีวิสัยทัศน์จะสามารถสร้างประสิทธิผลให้เกิดกับองค์การ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2539: 5) จากการวิจัยของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาประชาบาล พบว่า วุฒิการศึกษา มีผลต่อคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ; และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2527: 70 – 71) ส่วน เพนด์เลย์ (Pendley. 1985: 98) พบว่า วุฒิการศึกษามีผลต่อการบริหารงานของโรงเรียนให้บรรลุความสำเร็จ เป็นอย่างมาก

2.2 กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติต่อการบริหารของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้อย่างชัดเจน โดยหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นภาระหรือพันธะผูกพันในการจะปฏิบัติหน้าที่การงานของผู้ร่วมงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ เนื่องจากบุคคลต้องอยู่ร่วมกันทำงานในองค์การ จำเป็นต้องปรับลักษณะนิสัย เจตคติของบุคคล เพื่อช่วยเป็นเครื่องผลักดันให้ปฏิบัติงานตามระเบียบรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติงานในหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบและมีความซื่อสัตย์สุจริต คนที่มีความรับผิดชอบ จะทำให้การปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยความราบรื่น ความรับผิดชอบจึงเป็นภาระผูกพันที่ผู้นำต้องสร้างขึ้น เพื่อให้องค์การสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างดี (นิภาพรรณ สุวรรณภท. 2541: 163 – 164) หน้าที่และความรับผิดชอบ เป็นกิจที่บุคคลต้องกระทำให้สำเร็จตามคำสั่ง ตามกฎหมาย ตามหลักศีลธรรม คุณธรรม หรือด้วยสำนึกในความถูกต้องเหมาะสม โดยรวมจึงพบว่า ไม่มีผลต่อบทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3 ประสบการณ์ในการฝึกอบรม มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ในการฝึกอบรมไม่ได้เป็นตัวกำหนดทัศนคติที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา แต่ประสบการณ์เป็นความรู้ที่เกิดจากการที่เราได้กระทำ หรือได้พบเห็นบางสิ่งบางอย่างมาในชีวิต (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. 2556: ออนไลน์) อาจมาจากการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ มีความชำนาญและมีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องหนึ่งถึงขั้นนำไปปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อรพรรณ พรสีมา. 2537: 3) สอดคล้องกับ ชูชัย สมितिไกร (2542: 7) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกจัดขึ้น อย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ ส่งผลให้บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อองค์การและปฏิบัติงานดีขึ้นกว่าเดิม การฝึกอบรมช่วยให้ระบบวิธีปฏิบัติงาน มีสมรรถภาพสูงขึ้น ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้า (สมาน แก้วคำไสย์. 2545: 76) โดยรวมจึงไม่มีผลต่อการปฏิบัติของผู้บริหาร ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 การบริหารของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรร่วมกับคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พัฒนาด้านการ กำหนดนโยบาย แนวทางการปฏิบัติ เป็นลำดับแรก โดยเฉพาะ การกำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการจัดทำเอกสาร/คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประจำปีโดยครูมีส่วนร่วม เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าข้ออื่นๆ เพื่อให้ความสามารถในด้านนี้มีทิศทางที่ดีขึ้น ทำให้สามารถบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการศึกษา

1.2 การบริหารของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผลการวิจัยพบว่า ดำเนินการจัดทำเอกสาร/คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประจำปีโดยครูมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด รองลงมาคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวนี้เป็นทักษะที่จำเป็น สำหรับการบริหารจัดการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารจึงควรมีการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง พิจารณาผลโดยรวมและรายด้านเป็นรายข้อ แก่ปัญหาโดยการวิจัย จากข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้าน เช่น ด้านการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ควรทำการวิจัยเพิ่มเติมในลักษณะ ดำเนินการจัดทำเอกสาร/คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประจำปีโดยครูมีส่วนร่วม การจัดให้มีกิจกรรมที่มุ่งเสริมให้นักเรียนตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายการเรียน การกำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของหลักสูตร สถานศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง ได้แก่ นโยบายด้านการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา บุคลิกภาพของผู้บริหารโรงเรียน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2545). *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2546). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- . (2546). *คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2552). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. ใน *เอกสารประกอบการอบรม*.
- . (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษณะ คำสุวรรณ. (2550). *บทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบูรณะศึกษา เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กันยา สุวรรณแสง. (2536). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.
- กาญจนา บุญส่ง; และคณะ. (2545, มิถุนายน – พฤศจิกายน). *โครงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูและชุดเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน*. *วารสารราชภัฏเพชรบุรี*. 11(1): 11 – 19.
- การส่งเสริมและสนับสนุน*. (2556). สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2556; จาก <http://mis.science.cmu.ac.th/public/thai/qa/qa2554/ong6/SCE-10.pdf>
- กิติมา ปรีดีดิลก. (2532). *การบริหารและนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรวิพัฒน์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). *สุดยอดภาวะผู้นำ: Super Leadership*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเด็ย.
- . (2552). *ความคิดเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเด็ย.
- ขจิต ฝอยทอง; และ กาญจนา ทองอินทร์. (2546). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วิชาการ*. 6(8): 58 – 62.
- ขวัญชัย จะเกรง. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. (2552). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เครือข่าย
โรงเรียนที่ 22 สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี
คดี ปรีชา. (2550). การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถาบันการอาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ลำปาง: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏลำปาง. ถ่ายเอกสาร.
- คณิง สายแก้ว. (2549). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์
ปร.ด. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- จินตนา รอดเรืองคุณ. (2546). การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของผู้บริหารโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายสังกัด
สำนักงานการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2553). การจัดการความรู้ในสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2554, จาก
<http://www.eng.ubu.ac.th/~personnel/personneldata/nanasara/KM1.doc/>
- ชูชัย สมितिไกร. (2542). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวัดผลและวิจัย
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐชา ฐานิสร์; และคณะ. (2551). ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา:
โครงการวิจัยการพัฒนานวัตกรรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- ดำรง ประเสริฐกุล. (2542). ความเป็นครู : โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติเนื่องใน
วโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ. คณะครุศาสตร์.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2548). องค์กรแห่งความรู้ : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ: แชนพอร์ พรินติ้ง.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2551). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์; และ ชัยยศ สันติวงษ์. (2533). พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ธีรภูมิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นภดล พูลสวัสดิ์. (2551). *ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- นโยบายการกำกับดูแลที่ดี. (2556). *นโยบายการกำกับดูแลที่ดี*. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2556, จาก http://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=5&content_id=1148f
- นิกัญชลาลันเหลือ. (2554). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- นิภาพรรณ สุวรรณนาค. (2541). *การสรรหาบรรจุแต่งตั้งพนักงาน*. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- นรินทร์ จุลทรัพย์. (2551). *การแนะแนวเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2550). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประกอบ กุญโพธิ์. (2545). *การศึกษาสภาพของปัญหาของการบริหารงานงานวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- เปรมมิกา อ่อนธานี. (2556). *ประสบการณ์...กับการทำงานนั้นสำคัญไฉน*. สืบค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2556, จาก <http://www.fry1985.org/decem02.php/>
- พันธณี วิหคโต. (2547). *รายงานผลการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2553). *ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ : กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2554). *CCPR กรองคิดใหม่ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2543). *การนิเทศการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. เอกสารประกอบการเรียนภาควิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มณี ครไชยศรี. (2550). *การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- มนต์ชัย มั่นวดี. (2552). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม*. ปริญญา ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- ยุพิน พุ่มพิบูลย์. (2550). *การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนคลองตาจ่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุวดี ยางสวย. (2550). *ศึกษาสมรรถนะด้านการบริหารจัดการในห้องเรียนของครูอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- รุ่งเรือง สุขชาติกร. (2549). *รายงานการสัมมนาเรื่องเด็กและเยาวชนกับการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- โรงเรียนเทศบาล 1 วัดต้นสน. (2553). *รายงานการประเมินตนเอง*. อ้างอิง: งานวัดและประเมินผล.
- โรงเรียนเทศบาล 2 วัดโล่ห์สุทธาวาส. (2553). *รายงานการประเมินตนเอง*. อ้างอิง: งานวัดและประเมินผล.
- โรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยมงคล. (2553). *รายงานการประเมินตนเอง*. อ้างอิง: งานวัดและประเมินผล.
- วันเพ็ญ ศรีลากุล. (2552). *การปฏิบัติตนตามกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยคำคำแหง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). *การพัฒนาการเรียนการสอนทางอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาริต บุญสร้างสม. (2548). *การศึกษาลักษณะการบริหารคุณภาพโดยรวมทั่วทั้งองค์กรและการรับรู้ของพนักงานบริษัทแม็กซอน (ประเทศไทย) จำกัด*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. ถ่ายเอกสาร.
- วารุณี อัครโกสิน. (2531). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าโรงเรียนอนุบาลเอกชน ที่มุ่งจัดการศึกษาโดยเน้นวิชาการ ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร วงศ์คำจันทร์. (2556). *ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคปฏิรูปการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2556; จาก <http://school.obec.go.th/bankudchiangmee/vicakan7.html>
- วิทยากร เขียงกุล. (2553). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2551/2552 บทบาทการศึกษากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม*. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

- วิโรจน์ สารรัตน์. (2547). *โรงเรียนองค์การแห่งการเรียนรู้: แนวคิดทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.
- . (2553ก). *ผู้บริหารโรงเรียน: สามมิติการพัฒนานักวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล*. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- . (2553ข). *ผู้บริหารโรงเรียน: สามมิติการพัฒนานักวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล*. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- . (2553ค). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา : แนวคิดและกรณีศึกษา*: ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- . (2553ง). *ผู้บริหารโรงเรียน : สามมิติการพัฒนานักวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล*. ขอนแก่น: นานาวิทยา.
- วิไลวรรณ วิทยารมณรัช. (2543). *การศึกษาความคาดหวังของบิดามารดาต่อพฤติกรรมของนักเรียนตามการรับรู้ของนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรัศกดิ์ ศูนย์ไศรก. (2550). *การศึกษาพฤติกรรมการสร้างทีมงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย กาญจนวสี. (2548). *ทฤษฎีการเรียนรู้ดั้งเดิม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร เพ็ชรมณี. (2555). *การประเมินผลการปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส.
- ศุภร วัฒนพฤกษา. (2538). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนวัดพัฒนพฤกษา แผนกอนุบาลต่อการจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมทรง ลิมาลัย. (2550, มกราคม – มีนาคม). *แนวทางการจัดและประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. *วารสารวิชาการ*. 10(1): 55 – 57.
- สมพงษ์ ชาดะวิถี. (2543, กุมภาพันธ์). *มองตัวเราเพื่อพัฒนางาน*. *สารพัฒนาหลักสูตร*. 19(95): 41 – 44.
- สมยศ นาวิกการ. (2545). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมศักดิ์ กิจชนวัฒน์. (2545). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้ประกอบธุรกิจขนาดย่อม โดยใช้หลักการจัดกิจกรรมตามแนวมนุษยนิยมและการเพิ่มพลังศักยภาพตนเองของแอนโทนี ร็อบบิโนส์*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. (การศึกษานอกระบบ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์; และคนอื่นๆ. (2542). *การจัดระบบในอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมาน แก้วคำไสย์. (2545). บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). ชุดฝึกอบรมผู้บริหารระดับสูง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหาร. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- . (2544). ชุดฝึกอบรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การเรียนรู้บูรณาการ: ยุทธศาสตร์ครูปฏิรูป. กรุงเทพฯ: อุษาการพิมพ์.
- . (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- . (2553). แผนการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ป.2 - 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551. ถ่ายเอกสาร.
- . (2553). คู่มือการบริหารจัดการคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วีทีซี คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559. กรุงเทพฯ: เศรษฐสภาดพริ้ว.
- สำนักงานเทศบาลเมืองอ่างทอง. (2552). แนะนำเทศบาล. กรุงเทพฯ: กานดาการพิมพ์.
- . (2552). แผนพัฒนาการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2552 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง. อ่างทอง: กองการศึกษา เทศบาลเมืองอ่างทอง.
- สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). รายงานสภาวะการศึกษาไทย 2553 : ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: วีทีซี คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน. (2556). การประเมินความรู้และประสบการณ์. สืบค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2556, จาก <http://chon.nfe.go.th/advicecenter/kummans.html>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สิริมา ภาณุโณนันทพงษ์. (2538). *การนิเทศในสถานศึกษาปฐมวัย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุขพัชรา ชิมเจริญ. (2545). *การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- สุชาติ เครือแก้ว. (2546). *สมรรถภาพในการนำของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 6*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร วิไลลักษณ์. (2540). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพิชญ์ ประจัญยุท. (2552). *การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. ถ่ายเอกสาร.
- สุศักดิ์ หงส์เวียงจันทร์. (2550). *การมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีมของบุคลากร สังกัดสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา). อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2543). *การวางแผนและการควบคุมการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จามจุรี.
- เสริมวิทย์ สุภเมธี. (2531). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2539). *ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา*. ใน เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2544). *ภาวะผู้นำ: ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. หน่วยที่ 5 – 8. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไสว พักขาว. (2544). *หลักการสอนสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.
- อรพรรณ พรสีมา. (2537). *เทคนิคการฝึกอบรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษา (Techniques in Education Technology)*. ใน เอกสารประกอบการเรียนวิชาเทคโนโลยี 422. กรุงเทพฯ: ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุทัย ธรรมเตโช. (2543). *การบริหารงานวิชาการโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Anderson, R.M. (1975). *Self Instruction an a Method of Preparing School Social Studies*
- Brown, S. (2010). *An Exploration of the Relationship between Principal Leadership Efficacy, Principal Computer Self-efficacy, and Student Achievement*. Doctoral Dissertation, University of North Texas. Photocopied.

- Burnett, Daria Shockley. (1996). *The Relationship of Student Success to Involvement in Student Activities in a two-year Institution*. California: University of Southern California.
- Chase, J. (2006). Creative Leadership. *Journal of District Administration*. 42(12): 20 – 20.
- Connell, Matthew Joseph. (1993). *Perception of Student Activities Mid-managers Toward their Career Goals Career Opportunities*. Texas: University of North Texas.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed). New York: Harper Dye, Thomas R. (1981). *Understanding Public Policy*. 4th ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice – Hall.
- Frederich, H. Harbinson; & Charies. (1964). *Counseling : Content and Process*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill Book.
- Greenberg, J.; & Baron, R. A. (2002). *Behavior in Organizations : Understanding and Managing Human Side of Work*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Greenwood, Grace A. (1965). *Biographical/Historical Note: Painter and Mural Painter of Woodstock, New York*: McGraw-Hill.
- Haidle, Ruth; & Ellen, Keith. (1996). *Student Choose : Private Christian High Schools South Dakota*. Dakota: University of South Dakota.
- Haimann, Theo; & Scott, William G. (1974). *Management in the Modern Organization*. 2nd ed. Boston: Houghton Mifflin.
- Holloway, John H. (2002). *Extracurricular Activities and Student Motivation*. Retrieved May 1, 2005, from <http://www.file/result-single-maincontentframe-file/result-single.html>
- ILRI. (1995). *International Livestock Research Institute (ILRI)*.
- Krejcie, Robert V.; & Morgan, Daryle W. (1970, July). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 608 – 610.
- Patrick, William J.; & Stanley, Elizabeth C. (1998). Teaching and Research Quality Indicators and the Shaping of Higher Education. *Research in Higher Education*. 5(8): 120-121.
- Pendley, K.L. (1985, June). Effective Educational Leadership : Its Relationship to Personality Characteristics, Interpersonal Behaviors and Leadership Style. *Dissertation Abstracts International*. 47(1- A): 43.
- Stoll; & Temperley. (2009). *Creative Leadership : A Challenge of our Times*. Published in *School Leadership and Management*. 29(1): 63 – 76.
- Suchman, Lucy. (1987). *Plans and Situated Actions : The Problem of Human-Machine Communication (Learning in Doing : Social, Cognitive and Computational Perspectives)*. New York: Cambridge University Press.

Teacher Trainers apply on Indus tracts Teaching model. *Dissertation abstracts international*.

42(4): 4795 – A.

Terry, George R. (1977). *Principle of Management*. Homewood, Ill : Richard, D. Irwin.

New Jersey: Prentice - Hall.

Tylor, Ralph W. (1970). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: The

University of Chicago.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
กรรมการบริหารหลักสูตร
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์

อาจารย์ประจำ
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง

อาจารย์ประจำ
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร.รณิดา เขยชุ่ม

อาจารย์ประจำ
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พระมหา ดร.ปัญญา แล่นปีว

อาจารย์ประจำ
โรงเรียนพระปริยัติธรรม
วัดเทพศิลา
กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เพื่อการวิจัย เรื่อง การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยคำถามจำนวน 35 ข้อ

3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพื่อประโยชน์ในการนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

4. คำตอบทุกข้อถือว่าเป็นความลับไม่มีผลกระทบต่อท่านและใช้เฉพาะในการศึกษาวิจัย ครั้งนี้เท่านั้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณ ท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางจุฑามาส โกมลมรรค

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการฝึกอบรม และกิจกรรมที่รับผิดชอบของครูในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน

- ต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

2. กิจกรรมที่รับผิดชอบของครูผู้สอน

- ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว
- ครูผู้สอนกิจกรรมนักเรียน (ลูกเสือ – ยุวกาชาด ชุมนุ่ม)
- ครูผู้สอนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3. ประสบการณ์การในการฝึกอบรม

- เคยได้รับการฝึกอบรม
- ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหาร
สถานศึกษา

คำชี้แจง: โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าได้ปฏิบัติมากน้อยเพียงใด แล้วกรณำทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปฏิบัติ โดยความหมาย ของแต่ละช่อง มีดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
4 หมายถึง มาก
3 หมายถึง ปานกลาง
2 หมายถึง น้อย
1 หมายถึง น้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ					
1. กำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา					
2. จัดให้มีการประชุมเพื่อชี้แจงนโยบายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแก่บุคลากรฝ่ายต่างๆ					
3. กำกับดูแลการสำรวจความถนัดและความสนใจของผู้เรียน					
4. แต่งตั้งบุคลากร / มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
5. ดำเนินการจัดทำเอกสาร/คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประจำปีโดยครูมีส่วนร่วม					
5. จัดให้ครูและนักเรียนวางแผนจัดกิจกรรมตามความถนัดและสนใจ					
7. ผู้บริหารแจ้งเกณฑ์การนิเทศและติดตาม					
8. จัดให้มีกิจกรรมที่มุ่งเสริมให้นักเรียนตัดสินใจคิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายการเรียน					
9. จัดให้มีกิจกรรมที่มุ่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น					
10. มีแผนการจัดกิจกรรมบูรณาการองค์ความรู้ตาม 8 กลุ่มสาระ					
11. การศึกษาข้อมูลแหล่งวิทยาการการเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่น					
12. กำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมให้เป็นผู้ที่ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร					

ข้อความ	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
การนิเทศและติดตาม					
13. มีแผนการนิเทศกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
14. มีการติดตามผลกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย					
15. ช่วยเหลือและแนะนำครูที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม					
16. การติดตามดูแลให้มีการจัดทำและจัดเก็บข้อมูลของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
17. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
18. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมตามสภาพจริง					
19. จัดให้มีการสรุปรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรม					
การส่งเสริมและสนับสนุน					
20. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนวางแผนจัดกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน					
21. สนับสนุนให้มีแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมที่สอดคล้องวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรม					
22. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถที่หลากหลาย					
23. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
24. จัดสรรงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรม					
25. จัดให้มีการทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
26. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับชาติ					
27. ส่งเสริมให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
28. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
29. ผู้บริหารมีวิธีการและแนวคิดใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาในแต่ละครั้งเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น					

ข้อความ	ระดับปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
การประเมินและรายงาน					
30. มีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
31. มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล					
32. จัดให้มีการติดตามผลกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย					
33. จัดให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
34. จัดให้มีการประเมินบุคลากรที่จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริง					
35. จัดส่งรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา					

ภาคผนวก ค

แสดงค่า IOC จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

การกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการ
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดนโยบาย แนวทางการปฏิบัติ จัดให้มีการประชุมชี้แจงนโยบาย สํารวจ
ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน แต่งตั้งบุคลากร ดำเนินการจัดทำเอกสารและคู่มือ กำหนดกฎเกณฑ์
รูปแบบในการปฏิบัติ และจัดให้มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการครบ 8 กลุ่มสาระ

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. กำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของหลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. จัดให้มีการประชุมเพื่อชี้แจงนโยบายการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนแก่บุคลากรฝ่ายต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. กำกับดูแลการสำรวจความถนัดและความสนใจของ ผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4. แต่งตั้งบุคลากร / มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. ดำเนินการจัดทำเอกสาร/คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนประจำปีโดยครูมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. จัดให้ครูและนักเรียนวางแผนจัดกิจกรรมตามความ ถนัดและสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. ผู้บริหารแจ้งเกณฑ์การนิเทศและติดตาม	+1	0	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้
8. จัดให้มีกิจกรรมที่มุ่งเสริมให้นักเรียนตัดสินใจคิด แก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9. จัดให้มีกิจกรรมที่มุ่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้รู้จักทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	0	1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10. มีแผนการจัดกิจกรรมบูรณาการองค์ความรู้ตาม 8 กลุ่มสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11. การศึกษาข้อมูลแหล่งวิทยาการการเรียนรู้ในชุมชน และท้องถิ่น	+1	+1	+1	0	0	3	0.60	ใช้ได้
12. กำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมให้เป็นผู้ที่ปฏิบัติด้วย ตนเองอย่างครบวงจร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

การนิเทศและติดตาม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ให้คำปรึกษา การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้คำแนะนำทักษะความรู้แก่ผู้สอน และสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ตลอดจนการนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน การปฏิบัติกิจกรรม สรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. มีแผนการนิเทศกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2. มีการติดตามผลกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. ช่วยเหลือและแนะนำครูที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. การติดตามดูแลให้มีการจัดทำและจัดเก็บข้อมูลของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. สังเกตการณ์ปฏิบัติกิจกรรมตามสภาพจริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. จัดให้มีการสรุปรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรม	+1	0	+1	0	+1	3	0.60	ใช้ได้

การส่งเสริมและสนับสนุน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เข้าร่วมกิจกรรมระดับชาติ ให้ครูได้เข้ารับการฝึกอบรม จัดให้มีการทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งงบประมาณและสื่อต่างๆ

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนวางแผนจัดกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. สนับสนุนให้มีแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมที่สอดคล้องวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. จัดสรรงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. จัดให้มีการทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนางานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับชาติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8. ส่งเสริมให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	0	0	+1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
9. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	ใช้ได้
10. ผู้บริหารมีวิธีการและแนวคิดใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหาในแต่ละครั้งเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น	+1	+1	+1	0	0	3	0.60	ใช้ได้

การประเมินและรายงาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา จัดให้มีการกำหนดเกณฑ์การวัดผล และประเมินผล โดยให้คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ติดตามผล ประเมินบุคลากร จัดทำรายงานผล การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. มีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. จัดให้มีการติดตามผลกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. จัดให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5. จัดให้มีการประเมินบุคลากรที่จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามสภาพจริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. จัดส่งรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางจุฑามาส โกมลมรรค
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 6 มกราคม 2515
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	618 ถนนจรัญสนิทวงศ์ 68 แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม เขตบางกอกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2533	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนอ่างทองปัทมโรจน์วิทยาคม จังหวัดอ่างทอง
พ.ศ.2538	วิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกเกษตรศาสตร์ จาก สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2556	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ